

Fənn: Ekoloji monitoring**Qrup: 72**

1. Ekosistemlərin pozulma dərəcəsinə görə təsnifatını aparmaqdan ötrü hansı kriteriyalardan istifadə olunur?
 - pozulmuş şərait və pozulmuş ərazilər
 - pozulmuş şərait və qismən pozulmuş ərazilər və səhra əraziləri
 - qismən pozulmuş ərazilər və pozulmuş ərazilər
 - pozulmuş şərait; qismən pozulmuş və pozulmuş ərazilər
 - pozulmuş ərazilər
2. Ətraf mühitin destabilliyinə aid edilən Mərkəzi Avropa mərkəzinə ... daxildir
 - Qərbi və Mərkəzi Avropa
 - Qərbi və Şərqi Avropa
 - Mərkəzi və Şərqi Avropa, Rusiya
 - Qərbi, Mərkəzi və Şərqi Avropa
 - Şərqi Avropa
3. 1972–ci ildə hansı konfransda ilk dəfə olaraq “monitorinq” anlayışı işlədilmişdi?
 - Lissabon konfransı
 - Stokholm konfransı
 - Cenevrə konfransı
 - Nyu–York konfransı
 - Baltikyanı ölkələr konfransı
4. EAN strukturuna aşağıdakı obyektlərdən biri daxil deyil
 - sular (səthi, yeraltı, dəniz, qar suyu, axıntı, atmosfer yağıntıları)
 - hava (atmosfer, təbii qoruqların, şəhər və sənaye zonalarının, işçi zonalarının)
 - çirklənməmiş ərazilər
 - torpaqlar (çirklənmə aspektində)
 - biota (müxtəlif dərəcəli biosistemlərin kimyəvi və radioaktiv çirklənməsi)
5. Aşağıdakılardan biri ekoloji monitoringin əsas məsələlərindən birinə aiddir
 - təbiəti mühafizə fəaliyyətinin idarə edilməsinin təmin edilməsi
 - təkrar emal
 - təsir amillərinin və mənbələrinin öyrənilməsi
 - ekoloji təhlükəsizliyin informasiya təminatının təmin edilməsi
 - ekosistemlərdə antropogen xarakterli dəyişiklikləri ortalığa çıxarmaqdır
6. Nəm və quru termometrlərin temperaturunun müqayisəsini aparmaq üçün istifadə olunan cihaz necə adlanır?
 - barometr

- aktinometr
- anemometr
- hüqrometr
- psixrometr

7. Mexaniki profiloqraf nədir?

- suyun sərfini ölçmək üçün ultra səs sistem, suyun sərfini ölçmək üçün hərəkət edən gəmidə kompleks cihazlar
- suyun dibində tross üzərində yerini dəyişə bilən təzyiqlik ötürücü vasitəsilə dərinliyi ölçür, 15 m–ə kimi dərinliyə hesablanıb və exolotun tətbiqində hesablanmış poliqlafın xüsusi növüdür
- exolotun tətbiqinə hesablanmış hesablanmış profiloqraf növüdür
- tross üzərində və ölçmə ştanqasında ölçmə yükü ilə dərinliyi ölçür, nəticələri saatla təhiz olunmuş qeyd edən mexanizmə ötürməklə suyun dibində yerini dəyişir
- yer səthinin aerokosmik tədqiqatları üçün cihazlar, həmçinin buzun səth axın sürətini və qalınlığının radiolokasiya ölçüləri üçün cihazlar

8. Dərk etmə və idarəetmə məsələlərini eyni zamanda hansı sistem yerinə yetirir?

- Ekoloji proqnozlaşdırma
- Ekoloji monitorinq
- Ekoloji ekspertiza
- Ekoloji qiymətləndirmə
- Ekoloji audit

9. Barometrə nə zaman istifadə olunur?

- maye və bərk yağıntılardan səviyyəsini ölçmək üçün
- havanın mütləq və ya nisbi rütubətinin ölçülməsi üçün
- nəm və quru termometrlerin temperaturunun müqayisəsini aparmaq üçün və bərk yağıntılardan səviyyəsini ölçmək üçün
- temperaturu, təzyiqlik və rütubəti kompleks ölçmək üçün
- atmosfer təzyiqlinin ölçülməsi üçün

10. Translokasiya nədir?

- sadəcə keyfiyyət göstəricisi
- maddənin torpaqdan qrunut sularına və su mənbələrinə keçid qabiliyyətini xarakterizə edən zərərlik göstəricisi
- maddənin torpaqdan atmosfer havasına keçidini xarakterizə edən zərərlik göstəricisi
- çirkləndirici maddənin torpağın özünütəmizləmə qabiliyyətinə və onun bioloji aktivliyinə təsirini xarakterizə edən zərərlik göstəricisi
- maddənin torpaqdan bitkiyə keçidini xarakterizə edən zərərlik göstəricisi

11. Qida zəncirlərindən hansı düzgün deyil?

- bitki–həşarat–qurbaga–ilan–qartal

- bitki–qurbağa–ilan–qartal
- bitki–inək–insan
- bitki–dovşan–tülkü
- bitki–qoyun–canavar

12. Torpaqların hər bir çirklənmə dərəcəsi şkalasının hər bir qiymətinə xəritədə müəyyən rəng və ya ştrixlənmə uyğun gəlməlidir. Rənglərin şkalası ən kiçiyindən başlayaraq (fon) aşağıdakı kimidir:

- mavi–yaşıl–qırmızı–sarı–narıncı
- mavi–sarı–narıncı–qırmızı–yaşıl
- mavi–narıncı–qırmızı–yaşıl–sarı
- mavi–qırmızı–yaşıl–sarı–narıncı
- mavi–yaşıl–sarı–narıncı–qırmızı

13. Biosferin tərkib hissələri:

- atmosfer, hidrosfer, kriosfer
- atmosfer, hidrosfer, litosfer
- noosfer, litosfer, hidrosfer
- atmosfer, noosfer, litosfer
- atmosfer, litosfer, litobiosfer

14. Elektrosolomerlər, oksimetrlər, pH–metrlər, fotoelektrik kolorimetrlərdən nə zaman istifadə olunur?

- dəniz suyunun fiziki xarakteristikalarının təyini üçün
- buzlaqların müşahidəsi üçün
- dərinliyi təyin etmək üçün
- hidrokimyəvi ölçülər üçün
- suyun dinamikasının əsas parametrlərinin (axınların sürət və istiqamətini) ölçülməsi üçün

15. Hidrometeoroloji stansiya–uyğun müşahidə məntəqələrində hansı mühitin vəziyyəti və keyfiyyətinə müşahidə sistemini həyata keçirir?

- torpaq və hava mühitinin
- hava mühitinin
- su və hava mühitinin
- torpaq mühitinin
- su mühitinin

16. Monitorinqin məqsədlərinə görə bunlar seçilir

- diaqnostik, stasionar və səyyar analizlər
- elmi tədqiqat
- elmi tədqiqat, diaqnostik, nəzarət, proqnoz
- fon

- nəzarət, proqnoz
17. Aşağı şəbəkələrdə alınan, bir–birindən xüsusiyyətləri və həll edilən məsələlərin mürəkkəbliyi ilə fərqlənən informasiyanın toplanması və emalı mərkəzləri monitorinq şəbəkəsinin hansı səviyyəsi üçün xarakterikdir?
- monitorinq şəbəkəsinin çox yuxarı səviyyəsi üçün
 - monitorinq şəbəkəsinin aşağı səviyyəsi üçün
 - monitorinq şəbəkəsinin yüksək səviyyəsi üçün
 - monitorinq şəbəkəsinin çox aşağı səviyyəsi üçün
 - monitorinq şəbəkəsinin orta səviyyəsi üçün
18. Ekoloji monitorinqlərin çeşidləri hansılardır?
- sanitar–toksikoloji, ekoloji və biosfer
 - biosfer və litosfer
 - Sanitar–toksikoloji
 - yalnız ekoloji
 - biosfer toksikoloji, ekoloji və biosfer
19. Məlumatların relyasiya modeli əsasında nəzəri–çoxluq münasibətləri riyazi anlayışından istifadə edilməklə qurulan baza hansıdır?
- Heç biri
 - İyerarxik məlumatlar bazası
 - Məlumatların şəbəkə bazası
 - Məlumatlar bazası
 - Relyasiya məlumatlar bazası
20. Atmosferin öyrənilməsinin ilk cəhdləri kim tərəfindən edilmişdir?
- A.İ. Oparin
 - V.İ. Vernadski
 - M.V. Lomonosov
 - B. Kommoner
 - İ. Şelden
21. Yer hidrosferini, onun xüsusiyyətlərini, onda baş verən prosesləri öyrənən elm necə adlanır?
- Hidrometriya
 - Hidrometrologiya
 - Hidrosfer
 - Hidrometeoroloji stansiya
 - Hidrologiya
22. Radiolokator, RLS nədir?
- metrədən millimetərə qədər olan radio dalğalar vasitəsilə atmosferin zondlanması
 - atmosferin səs dalğaları vasitəsilə zondlanması

- atmosferin əsas parametrlərinin şar–zond vasitəsilə ölçülməsi və ölçü nəticələrinin telemetrik sistem vasitəsilə ötürülməsi
- temperaturu, təzyiqli və rütubəti kompleks ölçülməsi
- atmosfer təzyiqinin ölçülməsi

23.Səviyyənin tərəddüdünü ölçmək üçün hansı cihazlardan istifadə olunur?

- elektrosolomerlər, oksimetrlər, pH–metrlər, fotoelektrik kolorimetrlər
- utştok və mareoqraflardan
- buzlaqları ölçən reykalər, buzlaqların aeroçəkilişi üçün cihazlar
- hərflə çapedicilə fırlanğıc (HÇF), axının və temperaturun avtomatik rəqəm ölçücüsü (TARÖ)
- lotlar və exolotlardan

24.Utştok və mareoqraflardan nə zaman istifadə olunur?

- dəniz suyunun fiziki xarakteristikalarının təyini üçün
- hidrokimyəvi ölçülər üçün
- buzlaqların müşahidəsi üçün
- dərinliyi təyin etmək üçün
- səviyyənin tərəddüdünü ölçmək üçün

25.Heyvanların işığa uyğunlaşması:

- fəzada arietasiya üçün lazımdır
- üzvi maddə sintez etmək üçün lazımdır
- üzvi maddə almağa və fəzada arietasiya üçün lazımdır
- hərəkət üçün zəruridir
- hərəkət və qida əldə etmək üçün lazımdır

26.Bioloji təşkilin səviyyələri:

- gen–hüceyrə–orqan–orqanizm–birlik–növlər
- gen–hüceyrə–orqanizm–orqan–populyasiya–birlik
- hüceyrə–gen–orqanizm–orqan–birlik–populyasiya
- gen–hüceyrə–orqan–orqanizm–birlik–populyasiya
- gen–hüceyrə–orqan–orqanizm–populyasiya–birlik

27.Orqanizmlərin adaptasiyası:

- irsi dəyişmə nəticəsində yaranır
- dəyişən ətraf mühitə uyğunlaşma kimi yaranır
- bir orqanizmin həyatı ərzində yaranır
- yalnız daimi şəraitdə yaşadığıda yaranır
- digər növlərlə münasibətdə yaranır

28.Məhdudlaşdırıcı amillər qanununun müəllifi:

- J.B.Lamark
- V.Şelford

- Y.Libix
- E.Hekkel
- V.İ.Vernadski

29.“Ətraf mühitin çirklənməsi” ... nəzarət obyektidir

- Bütün beynəlxalq və ölkələrarası təşkilatların
- Mərkəz–BMT və beynəlxalq Meteoroloji təşkilatlar, digər beynəlxalq qurumların
- BMT və Beynəlxalq Meteoroloji təşkilatların müvafiq strukturlarının
- Ümumdünya səhiyyə təşkilatının
- Regionlarda sahillərin davamlı inkişafının təmin edilməsi yönündə qəbul olunmuş razılaşmaların

30.Alınmış informasiyanın toplanması və emal edilməsi səviyyəsinə görə ekoloji monitoring hansı növlərə ayrılır?

- Qlobal və milli
- Qlobal, milli, regional, lokal
- Regional, lokal və beynəlxalq
- Milli və regional
- Qlobal, milli və lokal

31.Çirklənmələrin monitoring şəbəkəsinin hesablama mərkəzi aşağıdakı funksiyalardan birini yerinə yetirir

- operativ, fırtına rejimində və iş qabiliyyətinin yoxlanması rejimində yerüstü ölçmələr şəbəkəsinin işinin idarə edilməməsi
- informasiyanın etibarlı saxlanması təmin edilməməsini
- operativ, fırtına rejimində və iş qabiliyyətinin yoxlanması rejimində yerüstü ölçmələr şəbəkəsinin işinin idarə edilməsi
- çirklənmə nəzarətinin stasionar məntəqələr və səyyar laboratoriyalarından informasiyanın toplanmaması
- informasiyanın etibarlı saxlanması təmin edilməsi və icazə verilməyən daxil olmadan mühafizəsi ilə əlaqədar informasiyanın operativ və uzunmüddətli saxlanması məlumat bankının yaradılmaması

32.Pozulmuş ərazilər hansıdır?

- kənd təsərrüfatı əraziləri və şəhər məskunlaşmasının olması, səhrələşmənin başlaması və degradasiya amillərinin olması
- təbii bitki örtüyünün olması və əhalinin sıxlığının çox kiçik olması
- təbii bərpa olunan bitki örtüyü olan müvəqqəti və ya daimi kənd təsərrüfatı torpaqlarının olması
- məlumatların toplanmasının idarə edilməsi üçün qurulan baza
- müəyyən bir istehlakçının tətbiqi sistemlər tərəfindən istifadə etdiyi yığılıb saxlanmış əməliyyat məlumatlarının məcmusu

33. Günəş radiasiyasının intensivliyini ölçülməsi üçün nədən istifadə olunur?

- barometr
- anemometr
- flüger
- Aktinometr
- psixrometr

34. Anemometrdən nə zaman istifadə olunur?

- nəm və quru termometrlərin temperaturunun müqayisəsini aparmaq üçün
- küləyin və yağışın sürətinin və istiqamətinin ölçülməsi üçün
- atmosfer təzyiqinin ölçülməsi üçün
- havanın mütləq və ya nisbi rütubətinin ölçülməsi üçün
- küləyin və qaz axınının sürət və istiqamətinin ölçülməsi üçün

35. Ekoloji monitorinq sistemi eyni zamanda hansı məsələni həll edir?

- idarəetmə və qiymətləndirmə
- dərk etmə və qiymətləndirmə
- dərk etmə
- dərk etmə və idarəetmə
- idarəetmə

36. Hidrometeoroloji stansiya hansı prosesləri həyata keçirir?

- uyğun müşahidə məntəqələrində su mühitinin vəziyyəti və keyfiyyətinə müşahidə sistemini
- yer hidrosferini, onun xüsusiyyətlərini, onda baş verən prosesləri
- yerin su təbəqəsində baş verən prosesləri
- hidrologiyanın, təbii suların xarakteristikalarının təyini və nəzarətinin metod və cihazlarını işləyib hazırlayan prosesləri
- planetin atmosfer və hidrosfer rejiminə aid olan prosesləri

37. Zəif çirklənmiş torpaqlarda hansı çirklənmə dərəcəsi şkalasından istifadə edilə bilər (nisbi vahidlərdə)

- 1–3
- 3–5
- > 5
- < 1
- 5–7

38. Meteoroloji stansiya– ...

- havanın mütləq və ya nisbi rütubətinin ölçülməsi üçün istifadə olunan cihaz
- maye və bərk yağıntıların səviyyəsini ölçmək üçün cihaz
- temperaturu, təzyiqi və rütubəti kompleks ölçmək üçün cihaz

- atmosferin spektrin optik diapazonunda lazer zondlanmasını həyata keçirmək üçün cihaz
- atmosferin vəziyyəti müşahidəsinin əsas komponentidir

39. Təbiətdən səmərəli istifadə dedikdə nə nəzərdə tutulur:

- faydalı qazıntıların hasilatı və istifadəsi
- İnsanların tələbatının təmin olunmasına yönəlmiş fəaliyyət və faydalı qazıntıların istifadəsi zamanı yeni texnologiyaların tətbiqi
- Təbii ehtiyatlardan elmi əsaslandırılmış istifadəyə, onların yaradılmasına və mühafizəsinə yönəldilmiş fəaliyyət
- insanın sənaye və təsərrüfat fəaliyyətini təmin edən tədbirlər
- yeni texnologiyaların tətbiqi

40. Optimum qanununa görə:

- istənilən ekoloji amil orqanizmə müəyyən müsbət təsir zonasına malikdir
- hər növün tolerantlıq zonası fərdidir
- istənilən ekoloji amil orqanizmin bir neçə funksiyasına eyni təsir göstərmir
- bütün amillər qarşılıqlı təsirdədir və orqanizmin davamlılığını dəyişə bilər
- yalnız biotik amillər orqanizmə mənfi təsir göstərə bilər

41. Ekosistemlə biogeosenozun fərqli əlaməti:

- ekosistemin canlıları və cansızları özündə birləşdirməsi
- ekosistemin ərazi anlayışı olması
- ekosistemdə maddələr dövrünün baş verməsi
- biogeosenozun canlıları və cansızları özündə birləşdirməsi
- ekosistemin dəqiq sərhəddinin və həcmünün olmaması

42. "İstixana" effektinin yaranmasına hansı qaz daha çox təsir edir:

- kükürd oksidləri
- ağır metal oksidləri
- azot 2–oksid
- karbon qazı
- freonlar

43. Əgər ekoloji yük yer kürəsində yaşayan canlılara, o saydan insanlara təsir etmir və onlarda müəyyən dəyişikliklər yaratmırsa və eləcə də təbii mühitin keyfiyyətinin pozulmasına (zəif və əhəmiyyətli) səbəb olursa, bunu ... adlandırmaq olar

- ekoloji normalar
- ekoloji yük
- yol verilən yük həddi
- yol verilən təsir normaları
- antropogen yük

44. Ekoloji vəziyyətin stabilləşdirilməsi tədbirləri arasında hansı sistemin yaradılmasına xüsusi önəm verilir?
- Ekoloji–analitik nəzarət sisteminin (EAN), elmi tədqiqat
 - Ekoloji monitorinqin vahid dövlət sisteminin (EMVDS)
 - İnformasiya axtarış sistemi (AİAS)
 - Verilənlərin emalı sistemi (AVES)
 - Proqnoz–diaqnoz sistemi (APDS)
45. Alınmış informasiyanın toplanması və emal edilməsi səviyyəsinə görə ekoloji monitorinqə aid deyil
- Milli monitorinq
 - Qlobal monitorinq
 - Fiziki monitorinq
 - Regional monitorinq
 - Lokal monitorinq
46. Yer kürəsində ətraf mühitin destabilliyinə görə hansı mərkəzlər ayırd edilir?
- Mərkəzi Avropa və Mərkəzi Asiya, Orta Asiya
 - Şimali Amerika, Mərkəzi Avropa, Mərkəzi Asiya
 - Şimali Amerika və Mərkəzi Asiya
 - Şimali Amerika və Mərkəzi Avropa
 - Mərkəzi Avropa
47. Qlobal monitorinq ... imkan verir
- xalq təsərrüfatı tərəfindən intensiv şəkildə mənimsənilən və deməli, antropogen təsirə məruz qalmış iri rayon hüdudlarından informasiya daxil olan sistemin stansiyaları hesabına yerinə yetirilməsinə
 - dövlət sərhədləri daxilində xüsusi yaradılmış orqanlar tərəfindən araşdırmalara
 - yerin müasir təbii sisteminin vəziyyətini qiymətləndirməyə
 - stasionar, daşınan və ya məşəlti məntəqələr vasitəsilə tədqiqatların aparılmasına
 - bioloji qoruqlarda tədqiqatların aparılmasına
48. Radiolokator hansı uzunluğa malik radiodalğalarla işləyir
- 1 dm–1 sm–ə qədər
 - 1 m–1 mm–ə qədər
 - 10 mkm–1 mkm–ə qədər
 - 100 nm–50 nm–ə qədər
 - 1 sm–1 mm–ə qədər
49. Meteoroloji stansiya aşağıdakı funksiyalardan birini yerinə yetirmir
- havanın temperaturunun, vəziyyətinin və rütubətinin ölçülməsi
 - suyun temperaturunun ölçülməsi
 - küləyin sürət və istiqaməti

- buludluğa, yağıntıların səviyyəsinə nəzarət
 - günəş radiasiyasına nəzarət
50. Hidrologiyanın, təbii suların xarakteristikalarının təyini və nəzarətinin metod və cihazlarını işləyib hazırlayan bölməsi necə adlanır?
- Hidrologiya
 - Hidrometeoroloji stansiya
 - Hidrometrologiya
 - Hidrometriya
 - Hidrosfer
51. Stasionar, daşınan və ya məşəlləlti məntəqələr vasitəsilə hansı monitorinq yerinə yetirilir?
- Regional monitorinq
 - Milli monitorinq
 - Fiziki monitorinq
 - Qlobal monitorinq
 - Lokal monitorinq
52. Yer səthinin aerokosmik tədqiqatları üçün cihazlar, həmçinin buzun səth axın sürətini və qalınlığının radiolokasiya ölçüləri üçün cihazlar necə adlanır?
- hidrostatik profiloqraf
 - akustik profiloqraf
 - təmasda olmayan cihazlar
 - mexaniki profiloqraf
 - okean cihazları
53. Rəqabət orqanizmlərin elə münasibətidir ki,
- qarşılıqlı əlaqə hər iki növ üçün mənfi nəticələrə səbəb olur
 - bir növ digərinə təsir edir, əks təsir isə mümkün deyil
 - növlərdən biri digərinə təsir etmir
 - biri digərinə zərər vermədən faydalanır
 - heç bir fayda almadan bir növ digərinə əziyyət verir
54. Torpaqda kimyəvi maddələrin insan üçün zərərsiz olan kompleks göstəricisi kimyəvi maddənin torpaqda ... adlanır
- torpaq kadastrı və humus qatı
 - yol verilən qatılıq həddi
 - torpaq eroziyası
 - torpaq münbitliyi
 - humus
55. Sinekologiya:
- ətraf mühitdə populyasiyanın vəziyyətini öyrənir
 - ətraf mühitin növ tərkibinə görə vəziyyətini öyrənir

- biosferdəki geoloji dəyişiklikləri öyrənir
- Populyasiyaların ətraf mühitlə qarşılıqlı əlaqələrini öyrənir
- ayrı–ayrı orqanizmlər arasındakı qarşılıqlı münasibətlər sistemini öyrənir

56. Kimyəvi maddənin torpaqda YVQH–nin əsaslandırılması təcrübədə təyin olunan neçə əsas zərərlik göstəricisi ilə əlaqədardır?

- 4
- 7
- 3
- 1
- 5

57. Nəzarət edilən parametrin təyin olunma üsuluna görə EAN–nın hansı növləri olur?

- alət–laboratoriya, indikator və hesablanmış
- alət, indikator və hesablanmış, stasionar və səyyar laboratoriyalar
- alət, alət–laboratoriya və hesablanmış
- alət, alət–laboratoriya, indikator və hesablanmış
- alət–laboratoriya və hesablanmış

58. Ətraf mühitin destabilliyinə aid edilən Şimali Amerika mərkəzində təbii ekosistemlərin tutduğu ümumi ərazi

- 6 mln. km²
- 12 mln. km²
- 8 mln. km²
- 9 mln. km²
- 20 mln. km²

59. Sənaye şəhərlərində atmosfer havasının çirklənməsinin nəzarəti üçün müşahidə məntəqəsinin hansı növləri nəzərdə tutulur?

- stasionar, marşrut və səyyar (məşəlaltı)
- stasionar və marşrut
- stasionar və səyyar (məşəlaltı), laboratoriyalar
- marşrut və səyyar (məşəlaltı)
- laboratoriyalarla

60. Ekoloji monitorinqin vəzifəsi nədir?

- ətraf mühitə antropogen təsirin təyin edilməsi
- biosfer üzərində müşahidələrin aparılması
- biosferin vəziyyətinin qiymətləndirilməsi və proqnozlaşdırılması
- ekosistemlərdə antropogen dəyişiklikləri ortalığa çıxarmaqdır
- təsir amillərinin və mənbələrinin öyrənilməsi

61. İstiqamətlənmiş qraf strukturuna malik olan məlumatların şəbəkə modeli əsasında qurulan baza hansıdır?

- Məlumatların şəbəkə bazası
- İyerarxik məlumatlar bazası
- Heç biri
- Relyasiya məlumatlar bazası
- Məlumatlar bazası

62. Atmosfer neçə qatdan ibarətdir?

- 5
- 2
- 3
- 4
- 1

63. Akustik profiloqraf nədir?

- yer səthinin aerokosmik tədqiqatları üçün cihazlar, həmçinin buzun səth axın sürətini və qalınlığının radiolokasiya ölçüləri üçün cihazlar
- suyun sərfini ölçmək üçün ultra səs sistem, suyun sərfini ölçmək üçün hərəkət edən gəmidə kompleks cihazlar
- exolotun tətbiqinə hesablanmış profiloqraf növüdür
- tross üzərində və ya ölçmə ştançasında olan ölçmə yükü ilə dərinliyi ölçür, nəticələri saatla təhciz olunmuş qeyd edən mexanizmə ötürməklə suyun dibində yerini dəyişir
- suyun dibində tross üzərində yerini dəyişə bilən təzyiqlik ötürücü vasitəsilə dərinliyi ölçür, 15 m-ə kimi dərinliyə hesablanıb

64. Meteorologiya ... elmdir

- yer atmosferi, onun quruluşu, onda baş verən proseslər haqqında
- bitkilər haqqında elm və torpaqşünaslığın əsasları haqqında bilgi məcmusudur
- ətraf mühit haqqında elm
- ev haqqında elm
- torpaq haqqında elm

65. < 1-çirklənmə dərəcəsi şkalasından hansı torpaqlarda istifadə edilə bilər?

- heç biri
- güclü çirklənmiş
- zəif çirklənmiş
- çirklənməmiş
- orta çirklənmiş

66. Termosfer haqqında deyilənlərdən biri doğrudur

- Mezosferdən üstə yerləşərək 800 km-ə qədər çatır
- Atmosferin ən üst təbəqə olub, 10000 km-ə qədər davam edir

- Atmosferin alt qatı olub, orta qalınlığı 11 km, ekvatorda 17–18 km, mülayim enliklərdə 10–11 km, qütblərdə 7–8 km–dir
- Troposferin üzərində yerləşib, qalınlığı 55 km–ə qədərdir
- Stratosferin üstündə 55–80 km arasında yerləşir

67. Aşağıdakılardan hansı biogeosenoz deyil?

- meşə
- dibçəkdəki gül
- çəmən
- göl
- səhra

68. Hansı sahə biosferi daha çox çirkləndirir?

- məişət
- nəqliyyat
- kənd təsərrüfatı
- kimya və daş kömür sənaye
- qida sənaye və daş kömür sənaye

69. Populyasiya ekologiyası

- ayrı–ayrı orqanizmlər arasındakı qarşılıqlı münasibətlər sistemini öyrənir
- ayrı–ayrı növlərin populyasiyalarının struktur və dinamikasını öyrənir
- biosferdəki geoloji dəyişiklikləri öyrənir
- ətraf mühitdə populyasiyanın vəziyyətini öyrənir
- populyasiyaların, birliklərin və ekosistemlərin ətraf mühitlə qarşılıqlı əlaqələrini tədqiq edir

70. Biosferin yaranma tarixi:

- 3,4 ... 4,5 mlrd. il
- 3,4 ... 4,5 mln. il
- 3,4 ... 4,5 min. il
- 7,4 mlrd. il
- 7,4 mln. il

71. Monitorinqin aparılma metodlarına görə hansı növlərinə ayrılırlar?

- bioindikasiya, kontakt cihaz, kontaktsiz məsafədən
- bioindikasiya, kontakt cihaz, cihaz və texnologiyalar
- kontakt cihaz, kontaktsiz məsafədən
- bioindikasiya, kontaktsiz məsafədən
- kontaktsiz məsafədən

72. Beynəlxalq müqavilələrə, öhdəliklərə əsasən saziş bağlayan ölkələr (iştirakçı tərəflər) monitorinq, birgə tədqiqatların aparılması və təcrübə mübadiləsi sahəsində aşağıdakı ekoloji problemləri prioritet hesab etmir.
- Biomüxtəlifliyin azalması və növlərin itməsi
 - İqlim və onun dəyişməsi
 - “Təmiz su” problemi
 - Ətraf mühitin çirklənməsi
 - İqtisadi əlaqələri
73. Qlobal (biosfer) monitorinq ... yerinə yetirilir
- beynəlxalq əməkdaşlıq əsasında
 - dövlət sərhədləri daxilində xüsusi yaradılmış orqanlar tərəfindən
 - xalq təsərrüfatı tərəfindən intensiv şəkildə mənimsənilən və deməli, antropogen təsirə məruz qalmış iri rayon hüdudlarından informasiya daxil olan sistemin stansiyaları hesabına
 - stasionar, daşınan və ya məşəaltı məntəqələr vasitəsilə
 - bioloji qoruqlarda
74. Monitorinq şəbəkəsinin əsas tərkib hissələrinə ... daxildir
- məlumatların yüklənmə qurğuları., xüsusi və beynəlxalq təşkilatlara aid ötürülmə qurğuları
 - vericilər
 - analizatorlar
 - vericilər və analizatorlar, məlumatların yüklənmə qurğuları; məlumatların ötürülmə qurğuları
 - məlumatların ötürülmə qurğuları
75. Atmosfer təzyiqinin ölçülməsi üçün nədən istifadə olunur?
- barometr
 - psixrometr
 - aktinometr
 - anemometr
 - flüger
76. Psixrometrdən nə zaman istifadə olunur?
- atmosfer təzyiqinin ölçülməsi üçün
 - maye və bərk yağıntılardan səviyyəsini ölçmək üçün istifadə olunan cihazdır
 - temperaturu, təzyiqi və rütubəti kompleks ölçmək üçün
 - nəm və quru termometrlərin temperatur müqayisəsində istifadə olunan cihaz
 - havanın mütləq və ya nisbi rütubətinin ölçülməsi üçün

- 77.Çirklənmələrin monitoring şəbəkəsinin hesablaşma mərkəzi aşağıdakı funksiyalardan birini yerinə yetirir. Düzgün cavabı qeyd edin
- informasiyanın etibarlı saxlanması və icazə verilməyən daxil olmadan mühafizəsi ilə əlaqədar informasiyanın operativ və uzunmüddətli saxlanması məlumat bankının yaradılması
 - informasiyanın etibarlı saxlanmasının təmin edilməməsini
 - operativ, fırtına rejimində və iş qabiliyyətinin yoxlanması rejimində yerüstü ölçmələr şəbəkəsinin işinin idarə edilməməsi
 - çirklənmə nəzarətinin stasionar məntəqələr və səyyar laboratoriyalarından informasiyanın toplanmaması
 - informasiyanın etibarlı saxlanmasının təmin edilməsi və icazə verilməyən daxil olmadan mühafizəsi ilə əlaqədar informasiyanın operativ və uzunmüddətli saxlanması məlumat bankının yaradılmaması
- 78.Orqanizmlərin adaptasiyası:
- irsi dəyişmə nəticəsində yaranır
 - dəyişən ətraf mühitə uyğunlaşma kimi yaranır
 - bir orqanizmin həyatı ərzində yaranır
 - yalnız daimi şəraitdə yaşadıqda yaranır
 - digər növlərlə münasibətdə yaranır
- 79.Kombinasiyalı səpələnmə kiçik en kəsiyinə malik olduğuna görə bu metod hansı məsafələrdə istifadə olunur?
- böyük məsafələrdə
 - çox kiçik məsafələrdə
 - orta ölçülü məsafələrdə
 - kiçik məsafələrdə
 - çox böyük məsafələrdə
- 80.Kompleks ekoloji monitoring sisteminin informasiya təminatı aşağıdakılardan birinə malik deyil
- stasionar və səyyar məntəuələrdən məlumatların toplanma metodikası; lidarlar da daxil olmaqla müxtəlif səviyyəli məntəqələrdən alınmış məlumatların ötürülmə metodikası;
 - informasiya axınlarının nizamlı strukturu (giriş, daxili, çıxış); informasiya məlumatlar bazasının məxsusi infrastrukturu
 - lidarlar da daxil olmamaqla müxtəlif səviyyəli məntəqələrdən alınmış məlumatların ötürülmə metodikası
 - ətraf mühitin vəziyyətinin məlumatlarının emalı və inteqral göstəricilərin hesablanması metodikası; tullantı mənbələrinin müəyyən edilməsi metodikası;
 - istifadəçi təşkilatlar şəbəkəsinin və istismar xidmətlərinin strukturu

81. Atmosferin səs dalğaları vasitəsilə zondlanması necə adlanır?

- hüqrometr
- radiozond
- meteoqraf
- anemometr
- Exolokator

82. Abiotik ekoloji amillərə aiddir:

- fitosenozlar və zoosenozlar
- mikroorqanizmləri və nəmliyi ilə birlikdə torpaq
- bioloji məhsuldarlığın gedişini müəyyən edən fitosenozlar
- Günəş şüaları və produsentlər
- torpağın nəmliyi, hava və temperatur

83. Amensalizm orqanizmlərin elə münasibətidir ki,

- heç bir fayda almadan bir növ digərinə əziyyət verir
- bir növ digərinə təsir edir, əks təsir isə mümkün deyil
- eyni növün müxtəlif populyasiyalarının fərdləri arasında əlaqə olmur
- biri digərinə zərər vermədən faydalanır
- növlərdən biri digərinə təsir etmir

84. Neytralizm orqanizmlərin elə münasibətidir ki,

- biri digərinə zərər vermədən faydalanır
- bir növ digərinə təsir edir, əks təsir isə mümkün deyil
- eyni növün müxtəlif populyasiyalarının fərdləri arasında əlaqə olmur
- növlərdən biri digərinə təsir etmir
- növlər biri–birinə zərər verir

85. Biosfer haqqında elmi təlimin banisi:

- V.Şelford
- A.Tensli
- Y.Libix
- V.N.Sukaçev
- V.İ.Vernadski

86. Tibbi ekologiyaya aid proyekt və proqramlar ... yerinə yetirilir

- Ümumdünya Səhiyyə təşkilatı və BMT–nin adı altında
- Mərkəz–BMT və beynəlxalq Meteoroloji təşkilatlar, digər beynəlxalq qurumlarla birlikdə
- BMT və Beynəlxalq Meteoroloji təşkilatların müvafiq strukturları ilə birlikdə
- Bazel konvensiyası əsasında
- Stokholm konfransı əsasında

87. Qlobal ekoloji problemlərin həlli yönündə aparılan bütün işlər ölkələr arasında qəbul olunmuş çoxsahəli ... əsasında yerinə yetirilmir

- Məşğələlər
- Konvensiyalar
- Müqavilələr
- Proqramlar
- Proyektlər

88. Ətraf mühitin destabilliyinə aid edilən Mərkəzi Avropa mərkəzinə daxil olan ölkələrin ərazisinin neçə %-ni təbii ekosistemlər təşkil edir?

- 1–9 %
- 1–6 %
- 1–8 %
- 1–5 %
- 1–10 %

89. Verilənlərdən biri ekoloji monitorinqin əsas məsələlərindən birinə aiddir

- təbiəti mühafizə fəaliyyətinin idarə edilməsinin təmin edilməsi
- təkrar emal
- ətraf mühitə antropogen təsirin təyin edilməsi
- ekoloji təhlükəsizliyin informasiya təminatının təmin edilməsi
- ekosistemlərdə antropogen xarakterli dəyişiklikləri ortalığa çıxarmaqdır

90. Civə və spirtli termometrlərdən nə zaman istifadə olunur?

- havanın temperaturunu ölçmək üçün
- günəş radiasiyasının intensivliyini ölçülməsi üçün
- küləyin və qaz axınının sürət və istiqamətinin ölçülməsi üçün
- küləyin sürətinin ölçülməsi üçün
- atmosfer təzyiqinin ölçülməsi üçün

91. Monitorinqin təşkilində, ilk öncə, ... istifadə olunur

- fiziki, kimyəvi informasiyalardan
- fiziki və bioloji informasiyalardan
- kimyəvi, bioloji və geoloji informasiyalardan
- fiziki, kimyəvi və bioloji informasiyalardan
- bioloji informasiyalardan

92. EMVDS strukturunda xüsusi yeri hansı sistem tutur?

- Verilənlərin emalı sistemi (AVES)
- Ekoloji monitorinqin vahid dövlət sisteminin (EMVDS)
- İnformasiya axtarış sistemi (AİAS)
- Ekoloji–analitik nəzarət (EAN)
- Proqnoz–diaqnoz sistemi (APDS)

93.Dərinliyi təyin etmək üçün hansı cihazlardan istifadə olunur?

- termometrlər və səs suda yayılmasının sürətini ölçən cihazlardan
- lotlar və exolotlardan
- hərf çapədicisi fırlanğıc (HÇF), axının və temperaturun avtomatik rəqəm ölçücüsü (TARÖ)
- dalğaölçənlərdən
- utştok və mareoqraflardan

94.Müəyyən kateqoriyadan olan məkanın müəyyən sahəsində məskunlaşan canlı orqanizmlərin məcmusu ... adlanır

- izobola
- populyasiya
- qrup
- fərd
- kateqoriyalar

95.Suyun sərfini ölçmək üçün ultra səs sistem, suyun sərfini ölçmək üçün hərəkət edən gəmidə kompleks cihazlar necə adlanır?

- mexaniki profiloqraf
- hidrostatik profiloqraf
- akustik profiloqraf
- təmasda olan cihazlar
- okean cihazları

96.Ozon qatının dağılması hansı xəstəliyi artırır:

- dəri xəstəliyi
- mədə–bağırsağ traktının pozuntusu
- xərçəng
- ürək–damar sistemi
- tənəffüs orqanlarının xəstəliyi

97.Biogeosenoz anlayışının müəllifi:

- V.Şelford
- A.Tensli
- Y.Libix
- V.İ.Vernadski
- V.N.Sukaçev

98.Güclü çirklənməmiş torpaqlarda hansı çirklənmə dərəcəsi şkalasından istifadə edilə bilər (nisbi vahidlərdə)

- 0
- 1–3
- 3–5

- < 1
- > 5

99. Bioloji təşkilin səviyyələri:

- gen–hüceyrə–orqan–orqanizm–birlik–növlər
- gen–hüceyrə–orqanizm–orqan–populyasiya–birlik
- hüceyrə–gen–orqanizm–orqan–birlik–populyasiya
- gen–hüceyrə–orqan–orqanizm–birlik–populyasiya
- gen–hüceyrə–orqan–orqanizm–populyasiya–birlik

100. İnsan populyasiyasının sayına təsir göstərən əsas təbii amil:

- iqlim xüsusiyyətləri
- ərazinin relyef xüsusiyyətləri
- qida ehtiyatları və xəstəliklər
- ölkənin coğrafi vəziyyəti
- kosmik amillər

101. “Təhlükəli tullantıların ölkələrarası aparılmasının və onların kənarlaşdırılmasına nəzarət” haqqında hansı konvensiya qəbul edilmişdir?

- DİVERSİTAS
- BMT–nin Dəniz hüququ haqqında konvensiyası
- Nüvə materialının fiziki mühafizəsi haqqında
- Ramsar konvensiyası
- Bazel konvensiyası

102. Çirklənmə səviyyəsinin ölçülməsi və təhlili hansı metodlarla arbitraj və ekspress metodlarla yerinə yetirilir?

- arbitraj və ekspress
- arbitraj və indikator
- ekspress və indikator
- alət və indikator
- arbitraj və alət

103. Stasionar və səyyar məntəqələrdə məlumatların yükləyicisi hansı işi yerinə yetirir?
Ən dolğun cavabı seçin

- analizatorların işini idarə edir
- analizatorların işini idarə edir, toplanmış məlumatların ilkin emalını yerinə yetirir
- toplanmış məlumatların ilkin emalını
- toplanmış məlumatların emalını
- lokal və mərkəzi təşkilatların informasiyalarının emalını və ötürülməsini yerinə yetirir

104. Səyyar və meşəaltı məntəqələr hansı vasitələrlə ilə aparılır?

- ampermetr
- termometr, baramoter, psixometr və amprometr

- barometr
 - psixrometr
 - cihazlarla təchiz edilmiş xüsusi nəqliyyat ilə
105. Yağıntıölçəndən nə zaman istifadə olunur?
- atmosfer təzyiqinin ölçülməsi üçün
 - temperaturu, təzyiqi və rütubəti kompleks ölçmək üçün
 - maye və bərk yağıntıların səviyyəsini ölçmək üçün
 - havanın mütləq və ya nisbi rütubətinin ölçülməsi üçün
 - nəm və quru termometrlərin temperaturunun müqayisəsini aparmaq üçün
106. Radiozond nədir?
- havanın mütləq və ya nisbi rütubətinin ölçülməsi
 - temperaturu, təzyiqi və rütubəti kompleks ölçülməsi
 - atmosfer təzyiqinin ölçülməsi
 - atmosferin parametrlərinin şar–zond vasitəsilə ölçülməsi nəticələrinin telemetrik sistem vasitəsilə ötürülməsi
 - nəm və quru termometrlərin temperaturunun müqayisəsinin aparılması və nəticələrinin informasiya vasitələrinə ötürülməsi
107. Dəniz mühitinin xarakteristikalarının hidrofiziki, hidrokimyəvi, dəniz geoloji, hidrobioloji və digər ölçüləri üçün texniki vasitələ; dəniz suyunun, qrununun, bitkilərinin və heyvanlarının nümunəsini götürmək üçün qurğular necə adlanır?
- okean cihazları
 - təmasda olmayan cihazlar
 - akustik profiloqraf
 - hidrostatik profiloqraf
 - mexaniki profiloqraf
108. Radiozondun təsir uzaqlığı neçə km–ə kimidir?
- 150–200 km
 - 100–300 km
 - 200–300 km
 - 150–200 km
 - 150–300 km
109. 1–3–çirklənmə dərəcəsi şkalasından hansı torpaqlarda istifadə edilə bilər?
- çirklənməmiş
 - orta çirklənmiş
 - zəif çirklənmiş
 - güclü çirklənmiş
 - təmiz

110. Hərfləndirici fırlanğıc (HÇF), axının və temperaturun avtomatik rəqəm ölçücüsü (TARÖ) nə zaman istifadə olunur?
- dalğaların elementinin, səviyyəsinin təyini və ölçülməsi üçün
 - suyun dinamikasının əsas parametrlərinin ölçülməsi üçün
 - səviyyənin tərəddüdünü ölçmək üçün
 - hidrokimyəvi ölçülər üçün
 - buzlaqların müşahidəsi üçün
111. Ekoloji amillərdən biosistemin rifah funksiyası nədir?
- biosistemin ekoloji amillərə reaksiyası onun müxtəlif xarakteristikalarının müvafiq dəyişkənliyi ilə qiymətləndirilir, evklid məkanıdır, biosistemə bərabər dərəcədə təsir göstərən bütün məhdudlaşdırıcı amillərin birləşməsinin məcmusudur
 - biosistemin xarakteristikası onun vəziyyəti, rifah dərəcəsini əks etdirmir, cavabvermənin bütün funksiyaları ekoloji amillərin biosistemin reaksiyasının qiymətləndirilməsindən ötrü istifadə edilməyə bilər
 - evklid məkanıdır, onun koordinatları biosistemi məhdudlaşdıran ekoloji amillərlə müqayisə edilir
 - biosistemə bərabər dərəcədə təsir göstərən bütün məhdudlaşdırıcı amillərin birləşməsinin məcmusudur
 - populyasiyanın artımı
112. Çirklənməmiş torpaqlarda hansı çirklənmə dərəcəsi şkalasından istifadə edilə bilər (nisbi vahidlərdə)
- 4–6
 - 1–3
 - 3–5
 - > 5
 - < 1
113. Xərçəng xəstəliyi yaradan maddələr necə adlanır?
- hallogen
 - abiogen
 - pirogen
 - konserogen
 - biogen
114. Hidrosfer və onun tərkibi:
- yerin su örtüyü olub, dəniz, okean, çay, göl, buzlaq və s. özündə cəmləşdirir
 - yerin hava örtüyü olub, troposfer, stratosfer və s. özündə birləşdirir
 - yerin torpaq örtüyüdür
 - yerin bitki örtüyü olub, meşələri, cəmənləri və s. özündə birləşdirir
 - yerin qaz örtüyü olub, kosmik fəzanı özündə cəmləşdirir

115. DİVERSİTAS hansı məsələ ilə əlaqədar qəbul edilmişdir?
- Tibbi ekologiyaya aid proyekt və proqramlar
 - Sahil rayonları
 - Biomüxtəlifliyin azalması və növlərin itməsi
 - İqlim və onun dəyişməsi
 - Təhlükəli tullantıların ölkələrarası aparılmasının və onların kənarlaşdırılmasına nəzarət
116. “Təmiz su” problemi hansı qurumların nəzarətindədir?
- BMT və Beynəlxalq Meteoroloji təşkilatların müvafiq strukturlarının
 - Mərkəz–BMT və beynəlxalq Meteoroloji təşkilatlar, səhiyyə təşkilatlarının və digər beynəlxalq qurumların
 - Ümumdünya səhiyyə təşkilatının, BMT və Beynəlxalq Meteoroloji təşkilatların müvafiq strukturlarının
 - Ümumdünya səhiyyə təşkilatının
 - Regionlarda sahillərin davamlı inkişafının təmin edilməsi yönündə qəbul olunmuş razılaşmaların
117. Məlumatların bilavasitə istifadəçiləri kimlərdir?
- ətraf mühitin mühafizəsi üzrə tədqiqatçılar
 - ətraf mühitin mühafizəsi üzrə nəzarətçilər
 - ətraf mühitin mühafizəsi üzrə ekspertlər
 - ətraf mühitin mühafizəsi üzrə müfəttişlər
 - heç biri
118. Stasionar, daşınan və ya məşəllətli məntəqələr vasitəsilə hansı monitorinq yerinə yetirilir?
- Regional monitorinq
 - Milli monitorinq
 - Fiziki monitorinq
 - Qlobal monitorinq
 - Lokal monitorinq
119. Ekoloji tarazlıq nədir?
- yağışdan sonra havada olan rütubətin miqdarı və atmosfer havası ilə hidrosfer rejiminin nisbi tarazlıq halı
 - təbiətdə hər hansı qruplaşmada canlı orqanizmlərin növ tərkibi, onun sayının, məhsuldarlığının nisbi davamlılığı
 - atmosfer havası və hidrosfer arasındakı tarazlıq
 - müəyyən ekosistem üçün xas olan mühit şəraitinin davamlılığı
 - atmosferin qaz tərkibi və hidroloji rejiminin tarazlıq halı

120. Stansiyalar şəbəkəsi Yerdəki bütün bioloji monitorinqin hər bir növünü əhatə etməlidir. Tələb edilən stansiyaların ümumi sayı ... kimi dəyərləndirilir
- 30–5
 - 10–20
 - 20–40
 - 0–10
 - 30–40
121. Səviyyənin tərəddüdünü ölçmək üçün hansı cihazlardan istifadə olunur?
- elektrosolomerlər, oksimetrlər, pH–metrlər, fotoelektrik kolorimetrlər
 - utştok və mareoqraflardan
 - buzlaqları ölçən reykalər, buzlaqların aeroçəkilişi üçün cihazlar
 - hərf çapedicisi fırlanğıc (HÇF), axının və temperaturun avtomatik rəqəm ölçücüsü (TARÖ)
 - lotlar və exolotlardan
122. Küləyin sürətinin ölçülməsi üçün ən sadə cihaz ...
- anemometrdir
 - barometrdir
 - psixrometrdir
 - aktinometrdir
 - flügerdir
123. II qrup dəniz stansiyaları harada yerləşdirilir?
- sahil rayonlarda və quraqlıq ərazilərdə
 - sahil rayonlarda və açıq dəniz ərazilərdə
 - açıq dəniz ərazilərində
 - göllərdə
 - okeanlarda
124. III qrup dəniz stansiyaları harada təşkil olunur
- fon çirklənmə səviyyəsini və onların mövsümi və illik dəyişməsinə müəyyən etmək üçün, çox çirkli sularda
 - fon çirklənmə səviyyəsini və onların mövsümi və illik dəyişməsinə müəyyən etmək üçün, çox təmiz sularda
 - fon çirklənmə səviyyəsini və onların mövsümi və illik dəyişməsinə müəyyən etmək üçün, orta dərəcəli təmiz sularda
 - fon çirklənmə səviyyəsini və onların mövsümi və illik dəyişməsinə müəyyən etmək üçün, çirkli sularda
 - fon çirklənmə səviyyəsini və onların mövsümi, illik dəyişməsinə müəyyən etmək üçün, nisbətən təmiz sularda

125. Küləyin və qaz axınının sürət və istiqamətinin ölçülməsi üçün nədən istifadə olunur?
- anomometr
 - flüger
 - barometr
 - psixrometr
 - aktinometr
126. Dalğaölçənlərdən nə zaman istifadə olunur?
- dalğaların elementinin təyini üçün
 - səviyyənin tərəddüdünü ölçmək üçün
 - hidrokimyəvi ölçülər üçün
 - buzlaqların müşahidəsi üçün
 - dəniz suyunun fiziki xarakteristikalarının təyini üçün
127. Aşağıdakılardan hansı biogeosenozdur?
- su damcısı
 - dibçəkdəki gül
 - pilotlu kosmik gəmi
 - səhra
 - havadakı mikrob
128. Havaya miqrasiya nədir?
- yalnız qrunt sularına
 - çirkləndirici maddənin torpağın özünütəmizləmə qabiliyyətinə və onun bioloji aktivliyinə təsirini xarakterizə edən zərərlik göstəricisi
 - maddənin torpaqdan bitkiyə keçidini xarakterizə edən zərərlik göstəricisi
 - maddənin torpaqdan qrunt sularına və su mənbələrinə keçid qabiliyyətini xarakterizə edən zərərlik göstəricisi
 - maddənin torpaqdan atmosfer havasına keçidini xarakterizə edən zərərlik göstəricisi
129. Toplanma və emal mərkəzlərindən alınan informasiyanın istifadəçiləri monitorinq şəbəkəsinin hansı səviyyəsi üçün xarakterikdir?
- monitorinq şəbəkəsinin yüksək səviyyəsi üçün
 - monitorinq şəbəkəsinin aşağı səviyyəsi üçün
 - monitorinq şəbəkəsinin orta səviyyəsi üçün
 - monitorinq şəbəkəsinin çox aşağı səviyyəsi üçün
 - monitorinq şəbəkəsinin çox yuxarı səviyyəsi üçün
130. Ümumsanitar göstərici nədir?
- su lirliliyi
 - maddənin torpaqdan bitkiyə keçidini xarakterizə edən zərərlik göstəricisi

- maddənin torpaqdan qrunt sularına və su mənbələrinə keçid qabiliyyətinin intensivliyini xarakterizə edən zərərlik göstəricisi
 - maddənin torpaqdan atmosfer havasına keçidini xarakterizə edən zərərlik göstəricisi
 - çirkləndiricilərin torpağın özünütəmizləmə qabiliyyətinə və onun bioloji aktivliyinə təsirini xarakterizə edən zərərlik göstəricisi
131. “Ekoloji monitorinq” termini dedikdə nə başa düşülür?
- Ətraf mühitin vəziyyətinə müşahidə, ətraf mühitin ekoloji monitorinq vasitəsilə ilə hidroloji və meteoroloji analizlərinin götürülməsinin təminatı
 - Ətraf mühitin vəziyyətinin müşahidəsi, qiymətləndirilməsi, proqnozu, məsələlərin həllinin hazırlığı və qəbulunun informasiya təminatı
 - Ətraf mühitin vəziyyətinin qiymətləndirilməsi
 - Ətraf mühitin vəziyyətinin proqnozu
 - İdarəedici məsələlərin həllinin hazırlığı və qəbulunun informasiya təminatı
132. Yer kürəsində ətraf mühitin stabilliyinə aid Avstraliya mərkəzinin ərazisi təxminən nə qədərdir?
- 3 mln. km²
 - 8 mln. Km
 - 2 mln. km²
 - 4 mln. km²
 - 6 mln. km²
133. Prioritetlərin müəyyən edilməsi çirkləndiricilərin xüsusiyyətlərinə və müşahidələrin təşkili imkanlarına əsaslanır və aşağıdakı meyarlardan hansı üzrə aparılır
- biosfer üzərində müşahidələrin aparılması
 - ölçmələrin mümkünlüyü
 - biosferin vəziyyətinin qiymətləndirilməsi və proqnozlaşdırılması
 - ətraf mühitə antropogen təsirin təyin edilməsi
 - təsir amillərinin və mənbələrinin öyrənilməsi
134. Ekoloji monitorinqi müşahidə obyektlərinə görə hansı növlərə bölmək olar?
- geofiziki və qlobal
 - qlobal və milli
 - regional və lokal
 - geofiziki və bioloji
 - bioloji və milli
135. Təbii ekosistemlərin və landşaftların qorunub saxlanması, həmçinin dəniz xidməti idarələri və təşkilatlarının iştirakı ilə bir sıra regionlarda sahillərin davamlı inkişafının təmin edilməsi yönündə qəbul olunmuş razılaşma və sənədlər hansı layihəsində realizə olunur?
- Sahil rayonları

- Tibbi ekologiyaya aid proyekt və proqramlar
 - İqlim və onun dəyişilməsi
 - Təhlükəli tullantıların ölkələrarası aparılmasının və onların kənarlaşdırılmasına nəzarət
 - Biomüxtəlifliyin azalması və növlərin itməsi
136. Landşaft xüsusiyyətlərinin ən güclü ümumiləşdirici öyrənilmə üsulu hansıdır?
- Lazer və radar aeroçəkilişi
 - Məsafədən zondlama, Lazer çəkilişi
 - Lazer və məsafədən zondlama sistemləri
 - Radar aeroçəkilişi
 - Tədqiqat üsulları
137. Hidrometriya nədir?
- yerin su təbəqəsi
 - planetin atmosfer və hidrosfer rejiminə aid olan prosesləri öyrənən bölməsi
 - uyğun müşahidə məntəqələrində su mühitinin vəziyyəti və keyfiyyətinə müşahidə sistemini həyata keçirən bölməsi
 - yer hidrosferini, onun xüsusiyyətlərini, onda baş verən prosesləri öyrənən elm
 - hidrologiyanın, təbii suların xarakteristikalarının təyini və nəzarətinin metod və cihazlarını işləyib hazırlayan bölməsi
138. Hidrometeorologiya nədir?
- yerin su təbəqəsi
 - uyğun müşahidə məntəqələrində su mühitinin vəziyyəti və keyfiyyətinə müşahidə sistemini həyata keçirən bölməsi
 - yer hidrosferini, onun xüsusiyyətlərini, onda baş verən prosesləri öyrənən elm
 - planetin atmosfer və hidrosfer rejiminə aid olan prosesləri öyrənir
 - hidrologiyanın, təbii suların xarakteristikalarının təyini və nəzarətinin metod və cihazlarını işləyib hazırlayan bölməsi
139. Yer təkinin faydalı qazıntıları aiddir:
- bərpa olunan təbii ehtiyatlara
 - bərpa olunmayan təbii ehtiyatlara
 - yeri dolan təbii ehtiyatlara
 - tükənməyən təbii ehtiyatlara
 - nisbi bərpa olunan təbii ehtiyatlara
140. İzobola nədir?
- biosistemin ekoloji amillərə reaksiyası onun müxtəlif xarakteristikalarının müvafiq dəyişkənliyi ilə qiymətləndirilir
 - evklid məkanıdır, onun koordinatları biosistemi məhdudlaşdıran ekoloji amillərlə müqayisə edilir

- biosistemə bərabər dərəcədə təsir göstərən bütün məhdudlaşdırıcı amillərin birləşməsinin məcmusudur
 - biosistemin heç də hər bir xarakteristikası onun ümumi vəziyyəti, rifah dərəcəsini əks etdirmir və bu na görə də cavabvermənin bütün funksiyaları ekoloji amillərin biosistemin reaksiyasının qiymətləndirilməsindən ötrü istifadə edilməyə bilər
 - müəyyən kateqoriya
141. Mühitin keyfiyyətinin qiymətləndirilməsi hansı əlamətlərinə görə yerinə yetirilir?
- bioindikator və biotestdən keçirilmə
 - biotestdən keçirilmə
 - bioindikator
 - laboratoriya şəraitində eksperimentin qoyulması yolu ilə
 - ekosistemə görə
142. Mühitin tərkibini, onun konkret neqativ dəyişikliklərini bilavasitə xarakterizə etdiyindən hansı parametrlərdən istifadə əlverişlidir?
- abiotik
 - biotik
 - abiotik və biotik
 - biofiziki
 - heç biri
143. Çirkləndirici maddənin torpağın özünütəmizləmə qabiliyyətinə və onun bioloji aktivliyinə təsirini xarakterizə edən zərərlik göstəricisi hansıdır?
- translokasiya
 - ümumsanitar
 - havaya miqrasiya
 - suya miqrasiya
 - populyasiya
144. Lotlar və exolotlardan nə zaman istifadə olunur?
- səviyyənin tərəddüdünü ölçmək üçün
 - dəniz suyunun fiziki xarakteristikalarının təyini üçün
 - suyun dinamikasının əsas parametrlərinin (axınların sürət və istiqamətini) ölçülməsi üçün
 - dalğaların elementinin təyini üçün
 - dərinliyi təyin etmək üçün
145. Yer kürəsində ətraf mühitin atmosfer havasının çirklənməsi neçə stansiyada təyin edilir?
- 487
 - 687
 - 587

- 887
 - 787
146. Hidrologiyanın, təbii suların xarakteristikalarının təyini və nəzarətinin metod və cihazlarını işləyib hazırlayan bölməsi necə adlanır?
- Hidrologiya
 - Hidrometeoroloji stansiya
 - Hidrometrologiya
 - Hidrometriya
 - Hidrosfer
147. Dövlət sərhədləri daxilində xüsusi yaradılmış orqanlar tərəfindən hansı monitoringq yerinə yetirilir?
- Lokal monitoringq
 - Fiziki monitoringq
 - Regional monitoringq
 - İlobal monitoringq
 - Milli monitoringq
148. Ətraf təbii mühitin vəziyyətinin müşahidə, nəzarət, qiymətləndirilmə sistemi, proqnozu və idarəedici məsələlərin həllinin hazırlığı və qəbulunun informasiya təminatı dedikdə nə başa düşülür?
- Ekoloji qiymətləndirmə
 - Ekoloji ekspertiza
 - Ekoloji audit
 - Ekoloji proqnozlaşdırma
 - Ekoloji monitoringq
149. İyerarxik məlumatlar bazası nədir?
- istiqamətlənmiş qraf strukturuna malik olan məlumatların şəbəkə modeli əsasında qurulan baza
 - məlumatları sadə səcərə strukturuna malik olan iyerarxik model əsasında qurulan baza
 - məlumatların toplanmasının idarə edilməsi üçün qurulan baza
 - müəyyən bir istehlakçının tətbiqi sistemlər tərəfindən istifadə etdiyi yığılıb saxlanmış əməliyyat məlumatlarının məcmusu
 - məlumatların relyasiya modeli əsasında nəzəri–çoxluq münasibətləri riyazi anlayışından istifadə edilməklə qurulan baza
150. Relyasiya məlumatlar bazası nədir?
- məlumatları sadə səcərə strukturuna malik olan iyerarxik model əsasında qurulan baza
 - məlumatların relyasiya modeli əsasında nəzəri–çoxluq münasibətləri riyazi anlayışından istifadə edilməklə qurulan baza

- istiqamətlənmiş qraf strukturuna malik olan məlumatların şəbəkə modeli əsasında qurulan baza
 - məlumatların toplanmasının idarə edilməsi üçün qurulan baza
 - müəyyən bir istehlakçının tətbiqi sistemlər tərəfindən istifadə etdiyi yığılıb saxlanmış əməliyyat məlumatlarının məcmusu
151. Ekoloji monitorinq stansiyalarından yerüstü ölçmə məlumatların ötürülmə şəbəkəsi aşağıdakı məsələləri həll etmir
- əhalidən gələn həyacanlı vəziyyətləri haqqında məlumatların ötürülməsi
 - stasionar məntəqə və səyyar laboratoriyalardan ölçmə məlumatlarının müntəzəm surətdə ötürülməsi 0 cümlədən əhalidən gələn qəza haqqında məlumatların ötürülməsi
 - proqnozların hesablanması, mühitin ekoloji vəziyyətinin inteqral qiymətləndirilməsi məqsədilə ümumi çirklənmə vəziyyətinin alınması üçün informasiyanın emalı
 - əhalidən gələn qəza vəziyyətləri haqqında məlumatların ötürülməsi
 - rabitə kanalları vasitəsilə informasiyanın hesablama mərkəzindən istifadəçilərə ötürülməsi
152. Ekoloji idarəetmə dedikdə, ... nəzərdə tutulur
- kartoqrafik və qrafikqurma təminatı
 - inkişaf etmiş əməliyyat sistemləri
 - standart məlumatlar bazası
 - dərk edilmiş təbii, texnogen xarakterli ekoloji qanunauyğunluqlar əsasında cəmiyyətin praktiki məqsədlərə müvafiq olaraq, ekosferin tənzimlənməsi üzrə şüurlu fəaliyyəti
 - məlumatların toplanmasının idarə edilməsi üçün monitorlar, beynəlxalq əməkdaşlıq əsasında məlumatların tənzimlənməsi, ekosferin öyrənilməsi üçün çalışmalar
153. Hidrosfer nədir?
- Yerdə mövcud olan bitki örtüyü
 - Yeri əhatə edən hava təbəqəsi
 - Yeri əhatə edən torpaq təbəqəsi
 - Yer su təbəqəsi
 - Yer kürəsinin heyvanat aləmi
154. Qrup və ya senoz nədən ibarətdir?
- müəyyən kateqoriyadan olan məkanın müəyyən sahəsində məskunlaşan canlı orqanizmlərin məcmusundan ibarətdir
 - evklid məkanıdır, onun koordinatları biosistemi məhdudlaşdıran ekoloji amillərlə müqayisə edilir
 - biosistemin ekoloji amillərə reaksiyası onun müxtəlif xarakteristikalarının müvafiq dəyişkənliyi ilə qiymətləndirilir

- biosistemin heç də hər bir xarakteristikası onun ümumi vəziyyəti, rifah dərəcəsini əks etdirmir və bu na görə də cavabvermənin bütün funksiyaları ekoloji amillərin biosistemin reaksiyasının qiymətləndirilməsindən ötrü istifadə edilməyə bilər
 - heç biri
155. Stratosfer haqqında deyilənlərdən biri doğrudur
- Troposferdən üstə yerləşərək 50–55 km–ə qədər çatır
 - Stratosferin üstündə 55–80 km arasında yerləşir
 - Troposferin üzərində 80 km–dən 800–1000 km arasında yerləşir
 - Atmosferin ən üst təbəqə olub, 10000 km–ə qədər davam edir
 - Atmosferin alt qatı olub, orta qalınlığı 11 km, ekvator da 17–18 km, mülayim enliklərdə 10–11 km, qütblərdə 7–8 km–dir
156. Çirklənmiş torpaqların xəritəsinin tərtib edilməsi prosesi aşağıdakı mərhələlərin birindən ibarət deyil
- torpaqların çirklənmə dərəcəsi şkalasının işlənməsi
 - topoqrafik xəritənin hazırlanması
 - hidroloji xəritələrin hazırlanması
 - çöl işləri və digər materiallar əsasında torpaq konturlarının korrektə edilməsi, çirklənmiş torpaqların konturlarının və əlavə işarələnmələrin hazırlanmış topoqrafik əsasda çəkilməsi
 - xəritənin və torpaqların çirklənmə şərtlərini xarakterizə edən əlavə işarələnmələrin tərtib edilməsi
157. Biosistemin ekoloji amillərə cavabvermə funksiyası nədir?
- biosistemə bərabər dərəcədə təsir göstərən bütün məhdudlaşdırıcı amillərin birləşməsinin məcmusudur
 - evklid məkanıdır, onun koordinatları biosistemi məhdudlaşdıran ekoloji amillərlə müqayisə edilir
 - biosistemin heç də hər bir xarakteristikası onun ümumi vəziyyəti, rifah dərəcəsini əks etdirmir və bu na görə də cavabvermənin bütün funksiyaları ekoloji amillərin biosistemin reaksiyasının qiymətləndirilməsindən ötrü istifadə edilməyə bilər
 - biosistemin ekoloji amillərə reaksiyası onun müxtəlif xarakteristikalarının müvafiq dəyişkənliyi ilə qiymətləndirilir
 - heç biri
158. Litosfer nədir?
- yerin heyvanat aləmi
 - yerin su örtüyü
 - yerin hava örtüyü
 - yerin torpaq örtüyü
 - yerin bitki örtüyü

159. Məlumatların relyasiya modeli əsasında nəzəri–çoxluq münasibətləri riyazi anlayışından istifadə edilməklə qurulan baza hansıdır?
- Heç biri
 - İyerarxik məlumatlar bazası
 - Məlumatların şəbəkə bazası
 - Məlumatlar bazası
 - Relyasiya məlumatlar bazası
160. Böyük etibarlılıq və obyektivlik üstünlük təşkil edən parametr hansıdır?
- abiotik və biotik
 - biofiziki
 - abiotik
 - heç biri
 - biotik
161. Beynəlxalq əməkdaşlıq əsasında hansı monitoring yerinə yetirilir?
- Lokal monitoring
 - Milli monitoring
 - Regional monitoring
 - Qlobal monitoring
 - Qlobal və regional monitoring
162. Prioritetlərin müəyyən edilməsi çirkləndiricilərin xüsusiyyətlərinə və müşahidələrin təşkili imkanlarına əsaslanır və aşağıdakı meyarlardan biri üzrə aparılır
- biosfer, atmosfer, hidrosfer və geoloji kəşfiyyatlar üzərində müşahidələrin aparılması meydana gələn problemlərin həllinin araşdırılması
 - fiziki və bioloji sistemlərdə kimyəvi transformasiya imkanları, hansı ki, nəticədə ikinci maddələr daha zəhərli və zərərli ola bilər
 - biosferin vəziyyətinin qiymətləndirilməsi və proqnozlaşdırılması
 - ətraf mühitə antropogen təsirin təyin edilməsi
 - təsir amillərinin və mənbələrinin öyrənilməsi
163. Ekosistemin əvvəlki və cari göstəriciləri nəzərə almaqla məqsəd funksiyaları, təşkilatı–texniki təbiəti mühafizə tədbirlərinin planlaşdırılması hesaba alınmaqla model proqnoz parametrləri əsasında ... yerinə yetirilir
- Ekoloji audit
 - Ekoloji proqnozlaşdırma
 - Ekoloji ekspertiza
 - Ekoloji qiymətləndirmə
 - Ekoloji idarəetmə
164. Ekspres–analiz necə həyata keçirilir?
- təbii mühitin vəziyyətinin gündəlik qiymətləndirilməsi üçün

- böyük dəqiqliklə kiçik zaman müddəti üçün və mühitin vəziyyətinin gün ərzində üç dəfə yoxlanılması və qiymətləndirilməsi üçün
 - mühitin vəziyyətinin gündəlik qiymətləndirilməsi və çirklənmə mənbələrinin operativ nəzarəti üçün
 - çirklənmə mənbələrinin operativ nəzarəti üçün
 - çirklənmə mənbələrinin qısamüddətli nəzarəti üçün
165. Regional monitoring ... yerinə yetirilir
- stasionar, daşınan və ya məşəaltı məntəqələr vasitəsilə, dövlət sərhədləri daxilində xüsusi yaradılmış orqanlar tərəfindən, o cümlədən beynəlxalq əməkdaşlıq müqavilələri əsasında
 - xalq təsərrüfatı tərəfindən intensiv şəkildə mənimsənilən, antropogen təsirə məruz qalmış iri rayon hüdudlarından informasiya daxil olan sistemin stansiyaları hesabına
 - bioloji qoruqlarda
 - beynəlxalq əməkdaşlıq əsasında
 - dövlət sərhədləri daxilində xüsusi yaradılmış orqanlar tərəfindən
166. Meteoroloji raketlərlə ölçülən əsas parametrlər hansılardır?
- təzyiq, temperatur, sıxlıq və havanın qaz tərkibi
 - təzyiq və temperatur və yağıntıların rütubət faizi
 - sıxlıq və havanın qaz tərkibi
 - təzyiq və havanın qaz tərkibi
 - temperatur, sıxlıq və havanın qaz tərkibi
167. Hidrokimyəvi ölçülər üçün hansı cihazlardan istifadə olunur?
- lotlar və exolotlardan
 - buzlaqları ölçən reykalər, buzlaqların aeroçəkilişi üçün və mareoqraf cihazlar
 - elektrosolomerlər, oksimetrlər, pH–metrlər, fotoelektrik kolorimetrlər
 - hərf çapedicisi fırlanğıc (HÇF), axının və temperaturun avtomatik rəqəm ölçücüsü (TARÖ)
 - utştok və mareoqraflardan
168. Təmasda olan cihazlara hansılar daxildir?
- suyun sərfini ölçmək üçün ultra səs sistem, suyun sərfini ölçmək üçün hərəkət edən gəmidə kompleks cihazlar
 - buzun qalınlığının radiolokasiya ölçüləri üçün cihazlar
 - dəniz mühitinin xarakteristikalarının hidrofiziki, hidrokimyəvi, dəniz geoloji, hidrobioloji və digər ölçüləri üçün texniki vasitələ; dəniz suyunun, qruntunun, bitkilərinin və heyvanlarının nümunəsini götürmək üçün qurğular
 - suyun həcmi ölçmək üçün hərəkət edən gəmidə kompleks cihazlar
 - yer səthinin kosmik tədqiqatları üçün cihazlar

169. Bioloji monitorinq qısaca necə adlanır?
- ekomonitorinq
 - neomonitorinq
 - biomonitorinq
 - zoomonitorinq
 - heç biri
170. Ekoloji monitorinqlərin çeşidləri hansılardır?
- sanitar–toksikoloji, ekoloji və biosfer
 - biosfer və litosfer
 - Sanitar–toksikoloji
 - yalnız ekoloji
 - biosfer toksikoloji, ekoloji və biosfer
171. ƏMM–nin (ətraf mühitin mühafizəsi) informasiya təminatı nəyin əsası sayılır?
- təbiət mühafizəsinin idarəsi, ehtiyatların qorunma siyasətinin yerinə yetirilməsinin
 - təbiəti mühafizə fəaliyyətinin idarə edilməsinin, təbii ehtiyatların qorunma siyasətinin
 - ehtiyatların qorunma siyasətinin yerinə yetirilməsinin
 - təbiəti mühafizə fəaliyyətinin idarə edilməməsinin
 - ehtiyatların qorunma siyasətinin yerinə yetirilməməsinin
172. Məhdudlaşdırmış ekoloji amillər məkanı nədir?
- heç biri
 - biosistemin ekoloji amillərə reaksiyası onun müxtəlif xarakteristikalarının müvafiq dəyişkənliyi ilə qiymətləndirilir
 - biosistemin heç də hər bir xarakteristikası onun ümumi vəziyyəti, rifah dərəcəsini əks etdirmir və bu na görə də cavabvermənin bütün funksiyaları ekoloji amillərin biosistemin reaksiyasının qiymətləndirilməsindən ötrü istifadə edilməyə bilər
 - biosistemə bərabər dərəcədə təsir göstərən bütün məhdudlaşdırıcı amillərin birləşməsinin məcmusudur
 - evklid məkanıdır, onun koordinatları biosistemi məhdudlaşdıran ekoloji amillərlə müqayisə edilir
173. Alınmış informasiyanın toplanması və emal edilməsi səviyyəsinə görə ekoloji monitorinqə aid deyil
- Milli monitorinq
 - Qlobal monitorinq
 - Fiziki monitorinq
 - Regional monitorinq
 - Lokal monitorinq
174. Autekologiya:
- orqanizmlər arasındakı qarşılıqlı sistemini öyrənir

- ətraf mühitin növ tərkibinə görə vəziyyətini öyrənir
- biosferdəki geoloji dəyişiklikləri öyrənir
- ətraf mühitdə populyasiyanın vəziyyətini öyrənir
- biosferin tərkib hissələrini öyrənir.

175. Maddənin torpaqdan bitkiyə keçidini xarakterizə edən zərərlik göstəricisi hansıdır?

- suya miqrasiya
- translokasiya
- havaya miqrasiya
- ümumsanitar
- su kirliliyi

176. Buzlaqları ölçən reykarlar, buzlaqların aeroçəkilişi üçün cihazlardan nə zaman istifadə olunur?

- dalğaların elementinin təyini üçün
- dərinliyi təyin etmək üçün
- dəniz suyunun fiziki xarakteristikalarının təyini üçün
- suyun dinamikasının əsas parametrlərinin (axınların sürət və istiqamətini) ölçülməsi üçün
- buzlaqların müşahidəsi üçün

177. Geofiziki monitorinq nədir?

- xalq təsərrüfatı tərəfindən intensiv şəkildə mənimsənilən və deməli, antropogen təsirə məruz qalmış iri rayon hüdudlarından informasiya daxil olan sistemin stansiyaları hesabına yerinə yetirilən monitorinq sistemidir
- biosferin biotik toplananının vəziyyətinin, onun antropogen təsirə reaksiyasının, biosistemin təşkilinin müxtəlif səviyyələrində vəziyyət funksiyasının və bu funksiyanın normal təbii vəziyyətdən kənara çıxmasının müəyyən əhatə edən monitorinq sistemidir
- geofiziki mühitin, yəni biosferin həm mikro, həm də makromiqyasda baş verən abiotik toplananının dəyişmələrini, həmçinin hava və iqlim kimi iri sistemlərin reaksiyalarını əhatə edən monitorinq sistemidir
- beynəlxalq əməkdaşlıq əsasında yerinə yetirilən monitorinq sistemidir
- dövlət sərhədləri daxilində xüsusi yaradılmış orqanlar tərəfindən yerinə yetirilən monitorinq sistemidir

178. Variantlardan hansı ekoloji monitorinqin əsas məsələlərindən birinə aiddir

- təbiəti mühafizə fəaliyyətinin idarə edilməsinin təmin edilməsi
- təkrar emal və ekosistemlərdə antropogen xarakterli problemlərin həlli
- biosfer üzərində müşahidələrin aparılması
- ekoloji təhlükəsizliyin informasiya təminatının təmin edilməsi

- ekosistemlərdə antropogen xarakterli dəyişiklikləri ortalığa çıxarmaqdır
179. Monitorinqin orta səviyyəli şəbəkəsi üçün aşağıdakılardan biri aiddir
- aşağı şəbəkələrdə alınan, bir–birindən xüsusiyyətləri və həll edilən məsələlərin mürəkkəbliyi ilə fərqlənən informasiyanın toplanması və emalı mərkəzləri
 - hava və su üzrə stasionar məntəqələr
 - atmosferin, suyun, torpağın, qarın vəziyyəti üzrə səyyar və stasionar laboratoriyalar, tullantı və atqıların nəzarəti üzrə dövlət idarə orqanları
 - tullantı və atımların nəzarəti üzrə səyyar stansiyalar
 - müfəttiş xidmətləri və əhalidən məlumatların alınma xidmətləri
180. Çirklənmələrin monitorinq şəbəkəsinin hesablaşma mərkəzi aşağıdakı funksiyalardan hansını yerinə yetirir
- informasiyanın etibarlı saxlanması təmin edilməməsini
 - çirklənmə nəzarətinin stasionar məntəqələr və səyyar laboratoriyalarından informasiyanın toplanması
 - operativ, fırtına rejimində və iş qabiliyyətinin yoxlanması rejimində yerüstü ölçmələr şəbəkəsinin işinin idarə edilməməsi
 - çirklənmə nəzarətinin stasionar məntəqələr və səyyar laboratoriyalarından informasiyanın toplanmaması
 - informasiyanın etibarlı saxlanması təmin edilməsi və icazə verilməyən daxil olmadan mühafizəsi ilə əlaqədar informasiyanın operativ və uzunmüddətli saxlanması məlumat bankının yaradılmaması
181. Troposfer haqqında deyilənlərdən biri doğrudur
- Atmosferin ən aşağı hissəsi qütblərdə qalınlığı 8–10 km, ekvator zonasında isə 15–18 km–ə çatır
 - Mezosferin üzərində yerləşib, qalınlığı 55 km–ə qədərdir
 - Stratosferin üstündə 55–80 km arasında yerləşir
 - Mezosferin üzərində 80 km–dən 800–1000 km arasında yerləşir
 - Atmosferin ən üst təbəqəsi olub, 10000–15000 km–ə qədər davam edir, ekvator zonasında isə 50 km–ə çatır
182. Ekoloji vəziyyətin stabilləşdirilməsi tədbirləri arasında hansı sistemin yaradılmasına xüsusi önəm verilir?
- Ekoloji–analitik nəzarət sisteminin (EAN), elmi tədqiqat
 - Ekoloji monitorinqin vahid dövlət sisteminin (EMVDS)
 - İnformasiya axtarış sistemi (AİAS)
 - Verilənlərin emalı sistemi (AVES)
 - Proqnoz–diaqnoz sistemi (APDS)
183. Atmosferin hansı qatında qütb şəfəqlənməsi baş verir, meteoritlər yanır?
- ekzosfer

- termosfer
 - troposfer
 - strotosfer
 - mezosfer
184. Kompleks ekoloji monitoring şəbəkəsinin proqram təminatına daxil deyil
- kartoqrafik və qrafikqurma təminatı
 - inkişaf etmiş əməliyyat sistemləri
 - standart məlumatlar bazası
 - informasiya axınlarının nizamlı strukturu
 - məlumatların toplanmasının idarə edilməsi üçün monitorlar
185. Meteorologiyanın əsas vəzifəsi nədir?
- havanın müxtəlif müddətlərə proqnozlaşdırılmasıdır
 - biosferin vəziyyətinin qiymətləndirilməməsi haqqında
 - təsir amillərinin və mənbələrinin öyrənilməsi
 - ekosistemlərdə antropogen xarakterli dəyişiklikləri ortalığa çıxarmaq
 - ətraf mühitə antropogen təsirin təyin edilməməsi
186. Torpaqların çirklənmə xəritələri dedikdə nə başa düşülür?
- qabaqcadan müəyyən edilmiş, xəttə çatmağa yönəlmiş yer səthinin geniş zolağı başa düşülür
 - qabaqcadan müəyyən edilmiş, xəttə çatmağa yönəlmiş yer səthinin dar və sonsuz zolağın başa düşülməsi halıdır
 - sonradan müəyyən edilmiş, xəttə çatmağa yönəlmiş yer səthinin dar zolağı başa düşülür
 - çirklənmə birləşmələrinin tipik, ümumiləşdirilmiş riyazi paylanması müstəvi üzərində kiçildilmiş təsviridir
 - sonradan müəyyən edilmiş, xəttə çatmağa yönəlmiş yer səthinin geniş zolağı başa düşülür
187. Okean cihazlarına hansılar aiddir?
- suyun sərfini ölçmək üçün ultra səs sistem, suyun sərfini ölçmək üçün hərəkət edən gəmidə kompleks cihazlar
 - yer səthinin aerokosmik tədqiqatları üçün cihazlar, həmçinin buzun səth axın sürətini və qalınlığının radiolokasiya ölçüləri üçün cihazlar o cümlədən suyun həcmi və dəniz, okean sularının təmizliyinin ölçülməsi üçün qurğular
 - dəniz mühitinin xarakteristikalarının hidrofiziki, hidrokimyəvi, dəniz geoloji, hidrobioloji və digər ölçüləri üçün texniki vasitələr dəniz suyunun, qruntunun, bitkilərinin və heyvanlarının nümunəsini götürmək üçün qurğular
 - buzun qalınlığının radiolokasiya ölçüləri üçün cihazlar
 - suyun həcmi ölçmək üçün hərəkət edən gəmidə kompleks cihazlar

188. 3–5–çirklənmə dərəcəsi şkalasından hansı torpaqlarda istifadə edilə bilər?
- zəif çirklənmiş
 - güclü çirklənmiş
 - orta çirklənmiş
 - torflu
 - çirklənməmiş
189. İnformasiya sistemi kimi ekoloji monitorinq:
- təbii obyektləri və texnogen obyektlərin vəziyyətini müşahidə sistemidir
 - ekoloji təhsil və tərbiyə üçün əsasdır
 - elmi tədqiqatları genişləndirmək üçün bazadır
 - ekoloji menecment üçün əsasdır
 - ətraf mühitə neqativ təsiri aradan qaldıran tədbirdir eynizamanda ekoloji menecmentdir
190. Biotik amillər orqanizmə daha çox:
- su anbarında təsir edir
 - Dünya okeanında təsir edir
 - akvariumda təsir edir
 - suvarma kanalında təsir edir
 - su kəmərinə təsir edir
191. Maddənin torpaqdan atmosfer havasına keçidini xarakterizə edən zərərlik göstəricisi hansıdır?
- translokasiya
 - suya miqrasiya
 - ümumsanitar
 - havaya miqrasiya
 - torpağa
192. İnkişaf etmiş sənaye ölkələrində su və hava mühitinin keyfiyyətində hansı üsul sürətlə təkmilləşir?
- cihaz nəzarət texnikası
 - ekoloji monitorinq sistemləri
 - məlumat saxlayan serverlər
 - nəzarətin dəqiqliyi və effektivliyi
 - məlumatlar bazası
193. Ümumdünya səhiyyə təşkilatının, BMT və Beynəlxalq Meteoroloji təşkilatların müvafiq strukturlarının nəzarətində hansı problemin həllinə dair məsələlər müzakirə olunur?
- “Biomüxtəlifliyin azalması və növlərin itməsi”
 - “Ətraf mühitin çirklənməsi”

- “Təhlükəli tullantıların ölkələrarası aparılmasının və onların kənarlaşdırılmasına nəzarət”
- “Təmiz su”
- “Sahil rayonları”

194. Məlumatlar bazası nədir?

- müəyyən bir istehlakçının tətbiqi sistemlər tərəfindən istifadə etdiyi yığılıb saxlanmış əməliyyat məlumatlarının məcmusu
- məlumatların relyasiya modeli əsasında nəzəri–çoxluq münasibətləri riyazi anlayışından istifadə edilməklə qurulan baza
- məlumatları sadə səcərə strukturuna malik olan iyerarxik model əsasında qurulan baza
- istiqamətlənmiş qraf strukturuna malik olan məlumatların şəbəkə modeli əsasında qurulan baza
- məlumatların toplanmasının idarə edilməsi üçün qurulan baza

195. Monitorinqin əsas məsələlərinə aid deyil

- biosferin vəziyyətinin qiymətləndirilməsi və proqnozlaşdırılması
- biosfer üzərində müşahidələrin aparılması
- təkrar emal
- ətraf mühitə antropogen təsirin təyin edilməsi
- təsir amillərinin və mənbələrinin öyrənilməsi

196. Aktinometrə nə zaman istifadə olunur?

- havanın mütləq və ya nisbi rütubətinin ölçülməsi üçün
- küləyin və qaz axınının sürət və istiqamətinin ölçülməsi üçün
- küləyin sürətinin ölçülməsi üçün
- atmosfer təzyiqinin ölçülməsi üçün
- günəş radiasiyasının intensivliyini ölçülməsi üçün

197. Maye və bərk yağıntuların səviyyəsini ölçmək üçün cihaz necə adlanır?

- hüqrometr
- meteoqraf
- anemometr
- yağıntıölçən
- barometr

198. Hidrologiya nədir?

- planetin atmosfer və hidrosfer rejiminə aid olan prosesləri öyrənən bölməsi
- yerin su təbəqəsi
- hidrologiyanın, təbii suların xarakteristikalarının təyini və nəzarətinin metod və cihazlarını işləyib hazırlayan bölməsi
- yer hidrosferini, onun xüsusiyyətlərini, onda baş verən prosesləri öyrənən elm

- uyğun müşahidə məntəqələrində su mühitinin vəziyyəti və keyfiyyətinə müşahidə sistemini həyata keçirən bölməsi
199. Optik lokasiya metodunun monitorinq zamanı mahiyyətini müəyyən edən nədir?
- exo və radiolokasiyanın analoqudur
 - exolokasiyanın və lazer lokasiyasının bir növüdür
 - lazer lokasiyasının analoqudur
 - lidarın bir növüdür
 - atmosferdə ionlaşmanı müəyyən edir
200. Kimyəvi maddənin torpaqda YVQH–nin əsaslandırılması təcrübədə təyin olunan əsas zərərlik göstəriciləri hansılardır?
- translokasiya, havaya miqrasiya və ümumsanitar, biosferə miqrasiya
 - translokasiya, suya miqrasiya, havaya miqrasiya və ümumsanitar
 - translokasiya, suya miqrasiya və ümumsanitar
 - translokasiya, suya miqrasiya və havaya miqrasiya
 - translokasiya və ümumsanitar
201. Atmosfer havasının vəziyyətinin monitorinqi neçə sistemə bölünür?
- 8
 - 3
 - 2
 - 1
 - 5
202. Biotik parametrlərdən istifadə edilmənin üstünlüyü nədədir?
- heç biri
 - onların böyük etibarlığında və qeyri obyektivliyində
 - onların obyektivliyində
 - onların böyük etibarlığında və subyektivliyində
 - onların böyük etibarlığında və obyektivliyində
203. Atmosfer havasının tərkibində karbonun miqdarı:
- 33,7%
 - 0,035%
 - 20,084%
 - 0,084%
 - 22,456%
204. Heliofitlər:
- gecə heyvanlarıdır
 - gündüz heyvanlarıdır
 - gölgəsevən bitkilərdir
 - işıqsevən bitkilərdir

- mikroorqanizmlərdir
205. Limitləyici amillər qanununun müəllifi:
- Y.Libix
 - J.B.Lamark
 - V.İ.Vernadski
 - E.Hekkel
 - V.Şelford
206. Bazel konvensiyası hansı məsələ ilə əlaqədar qəbul edilmişdir?
- Sahil rayonları
 - Biomüxtəlifliyin azalması və növlərin itməsi, İqlim və onun dəyişilməsi ilə birlikdə
 - Təhlükəli tullantıların ölkələrarası aparılmasının və onların kənarlaşdırılmasına nəzarət
 - Tibbi ekologiyaya aid proyekt və proqramlar
 - İqlim və onun dəyişilməsi
207. İlk dəfə olaraq “monitorinq” anlayışı neçənci ildə işlədilmişdi?
- 1972
 - 1988
 - 1856
 - 1976
 - 1966
208. Yer kürəsində ətraf mühitin stabilliyinə görə ən nəhəng mərkəz hansıdır?
- Cənubi Amerika
 - Şimali Avroasiya
 - Şimali Amerika
 - Dünya okeanı
 - Avstraliya mərkəzi
209. Atmosfer nədir?
- Yeri əhatə edən torpaq təbəqəsi
 - Yeri əhatə edən hava təbəqəsi
 - Yer kürəsinin heyvanat aləmi
 - Yeri əhatə edən su təbəqəsi
 - Yerdə mövcud olan bitki örtüyü
210. Ekzosfer haqqında deyilənlərdən biri doğrudur
- Atmosferin alt qatı olub, orta qalınlığı 11 km–dir 4000 km qədər yayılır və tədricən kosmosa keçir
 - Atmosferin xarici qatıdır, 2000–3000 km. qədər yayılır və tədricən kosmosa keçir
 - Troposferin üzərində yerləşib, qalınlığı 55 km–ə qədərdir
 - Stratosferin üstündə 55–80 km arasında yerləşir

- Mezosferin üzərində 80 km–dən 800–1000 km arasında yerləşir və tədricən kosmosa keçir
211. Ekoloji monitorinq sistemi eyni zamanda hansı məsələni həll edir?
- idarəetmə və qiymətləndirmə
 - dərk etmə və qiymətləndirmə
 - dərk etmə
 - dərk etmə və idarəetmə
 - idarəetmə
212. Ekoloji idarəetmə, ... yerinə yetirilir
- model proqnoz parametrləri əsasında
 - ekosistemin əvvəlki göstəriciləri nəzərə almaqla məqsəd funksiyaları əsasında, meşəsizləşdirmə və səhralıq problemlərinin həlli yollarını araşdırmaq və lazımı proqnozların verilməsi vasitəsi ilə
 - ekosistemin cari göstəriciləri nəzərə almaqla məqsəd funksiyaları əsasında
 - təşkilatı–texniki təbiəti mühafizə tədbirlərinin planlaşdırılması hesaba alınmaqla
 - ekosistemin əvvəlki və cari göstəricilərini nəzərə almaqla məqsəd funksiyaları, təbiəti mühafizə tədbirlərinin planlaşdırılması hesaba alınmaqla model proqnoz parametrləri əsasında
213. Biosferin tərkib hissələri:
- atmosfer, hidrosfer, kriosfer
 - atmosfer, hidrosfer, litosfer
 - noosfer, litosfer, hidrosfer
 - atmosfer, noosfer, litosfer
 - atmosfer, litosfer, litobiosfer
214. Atmosferin spektrin optik diapazonunda lazer zondlanmasını həyata keçirmək üçün cihaz necə adlanır?
- meteograf
 - radiolokator, RLS
 - exolokator
 - radiozond
 - lidar
215. Müşahidə obyektini ilə qarşılıqlı əlaqə üsuluna görə cihazlar hansı növlərə bölünür?
- hidrostatik profiloqraf
 - akustik profiloqraf və mexaniki profiloraf
 - təmasda olan və təmasda olmayan
 - mexaniki profiloqraf
 - təmasda olan

216. Bioto xarakteristikalarına görə mühitin vəziyyətinin qiymətləndirilməsinin neçə müxtəlif metodoloji yolu mövcuddur?
- 4
 - 1
 - 3
 - 2
 - 9
217. Hidrostatik profiloqraf nədir?
- suyun sərfini ölçmək üçün ultra səs sistem, suyun sərfini ölçmək üçün hərəkət edən gəmidə kompleks cihazlar sistemidir
 - exolotun tətbiqinə hesablanmış hesablanmış profiloqraf növüdür
 - suyun dibində tross üzərində yerini dəyişə bilən təzyiqliq ötürücü vasitəsilə dərinliyi ölçür, 15 m-əkimi dərinliyə hesablanıb
 - yer səthinin aerokosmik tədqiqatları üçün cihazlar, həmçinin buzun səth axın sürətini və qalınlığının radiolokasiya ölçüləri üçün cihazlar
 - tross üzərində və ya ölçmə ştanqasında olan ölçmə yükü ilə dərinliyi ölçür, nəticələri saatla təhciz olunmuş qeyd edən mexanizmə ötürməklə suyun dibində yerini dəyişir
218. Atmosfer havasının tərkibində azotun miqdari:
- 33,7%
 - 78,084%
 - 20,084%
 - 0,035%
 - 22,456%
219. Yer biosferi nədir?
- digər yer örtüklərini də əhatə etmiş həyat sferası
 - qitələrin və arxipelaqların səthi
 - torpaq və bilavasitə onun üzərindəki atmosfer hissəsi
 - Yer in torpaq-bitki örtüyü
 - dəniz və okeanların işıqlanan zonası
220. Yer səthindən yüksəklik artdıqca troposferin temperaturu necə dəyişir?
- sabit qalır
 - 0,6⁰S/100m şaquli qradiyentlə yüksəlir
 - 0,6⁰S/100m şaquli qradiyentlə aşağı düşür
 - 1,2⁰S/100m şaquli qradiyentlə aşağı düşür
 - 1,2⁰S/100m şaquli qradiyentlə yüksəlir
221. Ekologiyanın predmetini ... təşkil edir
- canlı orqanizmlərlə məskunlaşma mühitinin yaratdığı vahid təbiət kompleksləri
 - cansız təbiət cisimləri

- bitki aləmi
 - Orqanizmlərlə mühit arasındakı əlaqələrin məcmusu və ya sturukturu
 - insan fəaliyyəti nəticəsində baş verən dəyişikliklər
222. Yer in müasir təbii sisteminin vəziyyətini qiymətləndirməyə imkan verən monitoring növü hansıdır?
- Regional monitoring
 - Milli monitoring
 - Qlobal monitoring
 - Lokal monitoring
 - Fiziki monitoring
223. Torpaqların hər bir çirklənmə dərəcəsi şkalasının hər bir qiymətinə xəritədə müəyyən rəng və ya ştrixlənmə uyğun gəlməlidir. Rənglərin şkalası ən kiçiyindən başlayaraq (fon) aşağıdakı kimidir:
- mavi–yaşıl–qırmızı–sarı–narıncı
 - mavi–sarı–narıncı–qırmızı–yaşıl
 - mavi–narıncı–qırmızı–yaşıl–sarı
 - mavi–qırmızı–yaşıl–sarı–narıncı
 - mavi–yaşıl–sarı–narıncı–qırmızı
224. Ekolji yük nədir?
- məlumatların toplanmasının idarə edilməsi üçün istifadə olunan yük
 - ekoloji sistemdə hər hansı bir təsirdən yaranan yük
 - istiqamətlənmiş qraf strukturuna malik olan yük
 - ekoloji sistemdə hər hansı bir təsirdən yaranan və onu təbii halından çıxara bilən yük
 - müəyyən bir istehlakçının tətbiqi sistemlər tərəfindən istifadə etdiyi yığılıb saxlanmış əməliyyat məlumatlarının məcmusu
225. Lokal və mərkəzi hesablamə mərkəzlərində modellər üzrə əsas və köməkçi inqrediyentlərə görə hansı işlər görülür? Ən dolğun cavabı seçin
- proqnozlar hesablanır, ehtimal edilən çirklənmə mənbələri tapılır
 - mühitin çirklənmə səviyyəsi hesablanır, izoxətlər xəritəsi qurulur
 - mühitin çirklənməsi və proqnozlar hesablanır, izoxətlər xəritəsi qurulur, ehtimal edilən çirklənmə mənbələri tapılır
 - izoxətlər xəritəsi qurulur, proqnozlar hesablanır
 - lokal və mərkəzi təşkilatların informasiyalarının emalı və ötürülməsi yerinə yetirilir, izoxətlər qurulur, monitoringlər aparılır
226. Marşrut məntəqəsi nə üçün istifadə edilir?
- fasiləsiz surətdə çirkləndirici maddələrin konsentrasiyasının qeyd edilməsi və hava nümunələrinin müntəzəm surətdə götürülməsi və sonrakı təhlili üçün

- müəyyən edilmiş müşahidələr qrafikinə uyğun olaraq, rayonun qeyd edilmiş yerlərində hava nümunəsinin götürülməsi üçün
 - müvafiq cihazlarla təchiz edilmiş xüsusi nəqliyyat vasitələri üçün
 - tüstü (qaz) məşəlinin altında nümunələrin götürülməsi məqsədi üçün
 - heç biri
227. Stasionar məntəqə nə üçün nəzərdə tutulur?
- heç biri
 - müəyyən edilmiş müşahidələr və monitorinqlərlə qrafikinə uyğun olaraq, rayonun qeyd edilmiş yerlərində hava nümunəsinin götürülməsi üçün
 - müvafiq cihazlarla təchiz edilmiş xüsusi nəqliyyat vasitələri üçün
 - tüstü (qaz) məşəlinin altında nümunələrin götürülməsi məqsədi üçün
 - fasiləsiz surətdə çirkləndirici maddələrin konsentrasiyasının qeyd edilməsi və hava nümunələrinin götürülməsi və təhlili üçün
228. Havanın temperaturunu ölçmək üçün daha çox ... istifadə də olunur
- flügerdən
 - yalnız civə termometrədən
 - yalnız spirt termometrədən
 - civə və spirtli termometrlərdən
 - aktinometrədən
229. Çirklənmələrin monitorinq şəbəkəsinin hesablama mərkəzi aşağıdakı funksiyalardan birini yerinə yetirir. Düzgün cavabı göstərin
- informasiyanın etibarlı saxlanması təmin edilməməsini
 - proqnozların hesablanması, mühitin ekoloji vəziyyətinin inteqral qiymətləndirilməsi məqsədilə ümumi çirklənmə vəziyyətinin alınması üçün informasiyanın emalı
 - operativ, fırtına rejimində və iş qabiliyyətinin yoxlanması rejimində yerüstü ölçmələr şəbəkəsinin işinin idarə edilməməsi
 - çirklənmə nəzarətinin stasionar məntəqələr və səyyar laboratoriyalarından informasiyanın toplanmaması
 - informasiyanın etibarlı saxlanması təmin edilməsi və icazə verilməyən daxil olmadan mühafizəsi ilə əlaqədar informasiyanın operativ və uzunmüddətli saxlanması məlumatlar bankının yaradılmaması
230. Məlumatlar bazasının təşkili üsuluna görə ... fərqləndirilir
- relyasiya və şəbəkə məlumatlar bazası
 - relyasiya, iyerarxik və şəbəkə məlumatlar bazası
 - iyerarxik və şəbəkə məlumatlar bazası
 - relyasiya və iyerarxik məlumatlar bazası
 - heç biri

231. Torpağı çirkləndirən əsas mənbələrə uyğun olaraq, neçə müşahidə obyektini ayırırlar?
- 5
 - 3
 - 6
 - 1
 - 2
232. Hidrometeoroloji stansiya–uyğun müşahidə məntəqələrində hansı mühitin vəziyyəti və keyfiyyətinə müşahidə sistemini həyata keçirir?
- torpaq və hava mühitinin
 - hava mühitinin
 - su və hava mühitinin
 - torpaq mühitinin
 - su mühitinin
233. Atmosfer havasının vəziyyətinin monitorinqi hansı sistemlərə bölünür?
- proqnozlaşdırma
 - qiymətləndirmə və nəzarət
 - müşahidə
 - müşahidə və nəzarət
 - nəzarət
234. Ekoloji sistemin homeostazı nədir?
- fəal suksesiya proseslərinin gətirdiyi vəziyyət
 - xarici təsirlərdən yaranan müvazinətsizlik vəziyyəti
 - daxili dinamik tarazlıq vəziyyəti
 - ekosistəndə bitkilərin destruksiya vəziyyəti
 - ekosistəndə abiotik amillər rejiminin pozulması
235. Bioindikasiya ...
- laboratoriya şəraitində eksperimentin qoyulması yolu ilə təbii proseslərə aktiv surətdə müdaxilə edilməsində mühitin keyfiyyətinin qiymətləndirilməsidir
 - təbii və ya laboratoriya şəraitində eksperimentin qoyulması yolu ilə təbii proseslərə aktiv surətdə müdaxilə edilməsində mühitin keyfiyyətinin qiymətləndirilməsidir
 - təbii şəraitində eksperimentin qoyulması yolu ilə təbii proseslərə aktiv surətdə müdaxilə edilməsində mühitin keyfiyyətinin qiymətləndirilməsidir
 - biotanın bu və ya digər yaşayanlarının təbii proseslərə aktiv surətdə təsir etməyərək müşahidə edilməklə mühitin vəziyyətinin keyfiyyət qiymətləndirilməsidir
 - populyasiyanın öyrənilməsidir
236. Atmosferin qaz tərkibi:
- 20, 9%–oksigen, 78, 084%–azot, 0, 932%–arqon, 0, 32%–karbon və digər qazlar

- 20, 9%–azot, 78, 084%–oksigen, 0, 932%–arqon, 0, 32%–karbon qazı və digər qazlar
 - 20, 9%–oksigen, 78, 084%–azot, 0, 932%–karbon qazı, 0, 32%–arqon və digər qazlar
 - 20, 9%–oksigen, 78, 084%–azot, 0, 932%–arqon, 0, 32%–karbon qazı və s. qazlar
 - 0, 32%–oksigen, 78, 084%–arqon, 0, 932%–azot, 20, 9%–karbon və digər qazlar
237. Anomometrden nə zaman istifadə olunur?
- nəm və quru termometrlərin temperaturunun müqayisəsini aparmaq üçün
 - küləyin və yağışın sürətinin və istiqamətinin ölçülməsi üçün
 - atmosfer təzyiqinin ölçülməsi üçün
 - havanın mütləq və ya nisbi rütubətinin ölçülməsi üçün
 - küləyin və qaz axınının sürət və istiqamətinin ölçülməsi üçün
238. Havanın mütləq nəmliyi nədir?
- 1m³ havadakı minimal nəmlik
 - verilmiş temperaturda havanın su buxarı ilə tam doyma həddi
 - verilmiş temperaturda vahid zamanda buxarlanan suyun miqdarı
 - maksimal nəmliklə minimal nəmliyin fərqi
 - 1m³ havada olan su buxarının miqdarı
239. Mərkəz–BMT və beynəlxalq Meteoroloji təşkilatlar, digər beynəlxalq qurumlarla birlikdə hansı problemin həllinə dair məsələlər müzakirə olunur?
- “İqlim və onun dəyişilməsi”
 - “Təmiz su”
 - “Ətraf mühitin çirklənməsi”
 - “Təhlükəli tullantıların ölkələrarası aparılmasının və onların kənarlaşdırılmasına nəzarət”
 - “Biomüxtəlifliyin azalması və növlərin itməsi”
240. Ekoloji sistemdə hər hansı bir təsirdən yaranan və onu təbii (“normal”) halından çıxara bilən yük ... adlanır
- Ekoloji qiymətləndirmə
 - Ekoloji taxça
 - Ekosistem
 - Ekoloji proqnozlaşdırma
 - Ekoloji yük
241. İlk dəfə olaraq “monitorinq” anlayışı neçənci ildə və hansı konfransda işlədilmişdi?
- 1966–Cenevrə
 - 1976–Cenevrə
 - 1988–Lissabon
 - 1972–Stokholm
 - 1856–Stokholm

242. Ekoiqlim nədir?
- biotik və abiotik komponentləri
 - iqlimə ionlaşdırıcı şüaların təsiri
 - iqlim dəyişmələri
 - iqlimə günəş radiasiyasının göstərdiyi təsir
 - atmosferdə toksiki qaz halında maddələrin yayılması ilə baş verən iqlim dəyişmələri
243. Radiozondun uçuş hündürlüyü və təsir dairəsini göstərin
- uçuş hündürlüyü 10–20 km, təsir dairəsi 100–150 km
 - uçuş hündürlüyü 30–40 km, təsir dairəsi 150–200 km
 - uçuş hündürlüyü 5–10 km, təsir dairəsi 80–100 km
 - uçuş hündürlüyü 8–10 km, təsir dairəsi 60–80 km
 - uçuş hündürlüyü 10–15 km, təsir dairəsi 100–120 km
244. Müəyyən bir istehlakçının tətbiqi sistemlər tərəfindən istifadə etdiyi yığılıb saxlanmış əməliyyat məlumatlarının məcmusu ... adlanır
- Məlumatlar bazası
 - Ekoloji monitorinq
 - Relyasiya məlumatlar bazası
 - İyerarxik məlumatlar bazası
 - Şəbəkə məlumatlar bazası
245. Hüqrometrdən nə zaman istifadə olunur?
- nəm və quru termometrlərin temperaturunun müqayisəsini aparmaq üçün
 - havanın mütləq və ya nisbi rütubətinin ölçülməsi üçün
 - maye və bərk yağıntılarda səviyyəsini ölçmək üçün
 - temperaturu, təzyiqi və rütubəti kompleks ölçmək üçün
 - atmosfer təzyiqinin ölçülməsi üçün
246. Exolokator nədir?
- havanın mütləq və ya nisbi rütubətinin ölçülməsi
 - atmosferin əsas parametrlərinin şar–zond vasitəsilə ölçülməsi və ölçü nəticələrinin telemetrik sistem vasitəsilə ötürülməsi
 - temperaturu, təzyiqi və rütubəti kompleks ölçülməsi
 - atmosfer təzyiqinin ölçülməsi
 - atmosferin səs dalğaları vasitəsilə zondlanması
247. Biotestdən keçirilmə
- təbii və ya laboratoriya şəraitində eksperimentin qoyulması ilə təbii proseslərə aktiv müdaxilə edilməsində mühitin keyfiyyət qiymətləndirilməsidir
 - təbii şəraitində eksperimentin qoyulması yolu ilə təbii proseslərə aktiv surətdə müdaxilə edilməsində mühitin keyfiyyətinin qiymətləndirilməsidir

- laboratoriya şəraitində eksperimentin qoyulması yolu ilə təbii proseslərə aktiv surətdə müdaxilə edilməsində mühitin keyfiyyətinin qiymətləndirilməsidir
 - biotanın bu və ya digər yaşayanlarının təbii proseslərə aktiv surətdə (eksperimental) təsir etməyərək onlara müşahidə edilməklə mühitin vəziyyətinin keyfiyyətinin qiymətləndirilməsindən ibarətdir
 - sadə monitorinqdir
248. Radiolokasiya neçə üsulla həyata keçirilir?
- 2
 - 4
 - 3
 - 1
 - 5
249. Atmosfer canlıları hansı təsirdən qoruyur:
- xəstəlik törədicilərdən
 - konserogen qazlardan
 - radioaktiv çirklənmədən
 - temperatur dəyişməsindən
 - təbii çirklənmədən
250. Buxarlanma yolu ilə okean sularının tam dövretmə müddəti:
- 300 il
 - 10^5 il
 - 2000 il
 - 10^8 il
 - 10^{11} il
251. Yer quru hissəsinin sahəsi nə qədərdir?
- 510 mln. km^2
 - 51 mln. km^2
 - 251 mln. km^2
 - 361 mln. km^2
 - 149 mln. km^2
252. Günəş enerjisindən birbaşa istifadə edərək üzvi maddə sintez edən orqanizm:
- redusent
 - konsument
 - produsent
 - simbiotrof
 - parazit

253. Bütün beynəlxalq və ölkələrarası təşkilatların nəzarətində hansı problemin həllinə dair məsələlər müzakirə olunur?
- Biomüxtəlifliyin azalması və növlərin itməsi
 - Təhlükəli tullantıların ölkələrarası aparılmasının və onların kənarlaşdırılmasına nəzarət
 - Ətraf mühitin çirklənməsi
 - Sahil rayonları
 - Tibbi ekologiyaya aid proyekt və proqramlar
254. Barometrdən nə zaman istifadə olunur?
- maye və bərk yağıntıların səviyyəsini ölçmək üçün
 - havanın mütləq və ya nisbi rütubətinin ölçülməsi üçün
 - nəm və quru termometrlərin temperaturunun müqayisəsini aparmaq üçün və bərk yağıntıların səviyyəsini ölçmək üçün
 - temperaturu, təzyiqli və rütubəti kompleks ölçmək üçün
 - atmosfer təzyiqinin ölçülməsi üçün
255. Pozulmuş şərait nədir?
- təbii bərpa olunan bitki örtüyü olan müvəqqəti və ya daimi kənd təsərrüfatı torpaqlarının olması
 - təbii bitki örtüyünün olması və əhalinin sıxlığının çox kiçik olması
 - kənd təsərrüfatı ərazilərinin və şəhər məskunlaşmasının olması, səhrələşmənin başlanması və digər deqradasiya amillərinin olması
 - məlumatların toplanmasının idarə edilməsi üçün qurulan baza
 - müəyyən bir istehlakçının tətbiqi sistemlər tərəfindən istifadə etdiyi yığılıb saxlanmış əməliyyat məlumatlarının məcmusu
256. Prioritetlərin müəyyən edilməsi çirkləndiricilərin xüsusiyyətlərinə və müşahidələrin təşkili imkanlarına əsaslanır və aşağıdakılardan biri üzrə aparılır
- qlobal və ya subregional proqramlarda bərabər paylanmış dəyişikliklərin ümumilikdə yayılması nöqtəyindən yararlılığı
 - biosfer üzərində müşahidələrin aparılması və biosferin vəziyyətinin qiymətləndirilməsi proqnozlaşdırılması və ətraf mühitə antropogen təsirin təyin edilməsi
 - biosferin vəziyyətinin qiymətləndirilməsi və proqnozlaşdırılması
 - ətraf mühitə antropogen təsirin təyin edilməsi
 - təsir amillərinin və mənbələrinin öyrənilməsi
257. “Ətraf mühitin çirklənməsi” ... nəzarət obyektidir
- Bütün beynəlxalq və ölkələrarası təşkilatların
 - Mərkəz–BMT və beynəlxalq Meteoroloji təşkilatlar, digər beynəlxalq qurumların
 - BMT və Beynəlxalq Meteoroloji təşkilatların müvafiq strukturlarının

- Ümumdünya səhiyyə təşkilatının
 - Regionlarda sahillərin davamlı inkişafının təmin edilməsi yönündə qəbul olunmuş razılaşmaların
258. Variantlardan biri ekoloji monitorinqin əsas məsələlərindən birinə aiddir
- təbiəti mühafizə fəaliyyətinin idarə edilməsinin təmin edilməsi
 - təkrar emal
 - biosferin vəziyyətinin qiymətləndirilməsi və proqnozlaşdırılması
 - ekoloji təhlükəsizliyin informasiya təminatının təmin edilməsi
 - ekosistemlərdə antropogen xarakterli dəyişiklikləri ortalığa çıxarmaqdır
259. Səyyar məntəqə hansı məqsədi daşıyır?
- heç biri
 - müəyyən edilmiş müşahidələr qrafikinə uyğun olaraq, rayonun qeyd edilmiş yerlərində hava nümunəsinin götürülməsi məqsədini daşıyır
 - fasiləsiz surətdə çirkləndirici maddələrin konsentrasiyasının qeyd edilməsi və hava nümunələrinin müntəzəm surətdə götürülməsi və sonrakı təhlili məqsədini daşıyır
 - müvafiq cihazlarla təchiz edilmiş xüsusi nəqliyyat vasitələri üçün
 - tüstü (qaz) məşəlinin altında nümunələrin götürülməsi məqsədini daşıyır
260. Lokal monitorinq ... yerinə yetirilir
- beynəlxalq əməkdaşlıq əsasında
 - bioloji qoruqlarda
 - stasionar, daşınan və ya məşələlti məntəqələr vasitəsilə
 - dövlət sərhədləri daxilində xüsusi yaradılmış orqanlar tərəfindən
 - xalq təsərrüfatı tərəfindən intensive şəkildə mənimsənilən və deməli, antropogen təsirə məruz qalmış iri rayon hüdudlarından informasiya daxil olan sistemin stansiyaları hesabına
261. Meteoqrafdan nə zaman istifadə olunur?
- temperaturu, təzyiqi və rütubəti kompleks ölçmək üçün
 - atmosfer təzyiqinin ölçülməsi üçün
 - havanın mütləq və ya nisbi rütubətinin ölçülməsi üçün
 - nəm və quru termometrlərin temperaturunun müqayisəsini aparmaq üçün
 - maye və bərk yağıntılarda səviyyəsini ölçmək üçün
262. Dalğaların elementinin təyini üçün hansı cihazlardan istifadə olunur?
- utştok və mareoqraflardan
 - dalğaölçənlərdən
 - elektrosolomerlər, oksimetrler, pH–metrlər, fotoelektrik kolorimetrler
 - buzlaqları ölçən reykalər, buzlaqların aeroçəkilişi üçün cihazlar
 - lotlar və exolotlardan

263. Suya miqrasiya nədir?
- maddənin torpaqdan bitkiyə keçidini xarakterizə edən zərərlik göstəricisi
 - maddənin torpaqdan atmosfer havasına keçidini xarakterizə edən zərərlik göstəricisi
 - çirkləndirici maddənin torpağın özünütəmizləmə qabiliyyətinə və onun bioloji aktivliyinə təsirini xarakterizə edən zərərlik göstəricisi
 - maddənin torpaqdan qrunut sularına və su mənbələrinə keçid qabiliyyətini xarakterizə edən zərərlik göstəricisi
 - heç biri
264. Qlobal ekoloji problemlərə ilk növbədə ... səbəb olur:
- geoloji proseslər
 - tərəqqinin yüksək sürəti
 - kosmik amillər
 - İqlim dəyişməsi və geoloji
 - qida çatışmazlığı
265. Planetin atmosfer və hidrosfer rejiminə aid olan prosesləri öyrənən bölməsi necə adlanır?
- Hidrosfer
 - Hidrometeoroloji stansiya
 - Hidrologiya
 - Hidrometrologiya
 - Hidrometriya
266. Dəniz suyunun fiziki xarakteristikalarının təyini üçün hansı cihazlardan istifadə olunur?
- utştok və mareoqraflardan
 - hərf çapedicisi fırlanğıc (HÇF), axının və temperaturun avtomatik rəqəm ölçücüsü (TARÖ)
 - dalğaölçənlərdən
 - termometrələr və səsin suda yayılmasının sürətini ölçən cihazlardan
 - elektrosolomerlər, oksimetrələr, pH–metrələr, fotoelektrik kolorimetrələr
267. Biotik amillərə aiddir:
- bakteriyalar və göbələklər
 - bitkilər və heyvanlar
 - insan təsiri ilə bütün üzvi aləm
 - cansız təbiət cisimləri
 - iqlim amilləri
268. Ekologiyanın əsas tədqiqat obyektı:
- canlı orqanizmlərlə məskunlaşma mühitinin yaratdığı vahid təbiət kompleksləri
 - insan fəaliyyəti nəticəsində baş verən dəyişikliklər

- Orqanizm səviyyəsindən yüksək olan canlı sistemlərdir
- ayrı–ayrı orqanizmlər arasındakı qarşılıqlı münasibətlər sistemi
- ekosistemlər

269. Müəyyən bir istehlakçının təbii sistemlər tərəfindən istifadə etdiyi saxlanmış əməliyyatlar məcmusu necə adlanır?

- məlumatların şəbəkə bazası
- iyerarxik məlumatlar
- sənədlər toplusu
- relyasiya məlumatları
- məlumatlar bazası

270. İmpak monitoring nəyə deyilir?

- hidrosfer və litosferdə aparılan monitoring
- litosferdə aparılan monitoring
- təhlükəli nöqtə və zonalarda lokal, regional və antropogen təsirin monitoringi
- xüsusi təhlükəli nöqtələrdə aparılan monitoring
- günəşdə baş verən partlayışın yaratdığı radiasiyanın təsirinə əsaslı monitoringi

271. Ekoloji monitoringin müəssisə xidməti nəyə malik olmalıdır?

- ətraf mühitə antropogen təsirin təyin edilməsi komplektinə
- ətraf mühitin çirklənməsinin əsas parametrlərinə nəzarət etmək komplektinə və texniki təhcizat məsələlərinin dəqiqlik sistemində
- bütün texniki vasitələrin tam komplektinə
- ətraf mühitin çirklənməsinin bütün əsas parametrlərini nəzarət etmək üçün lazım olan bütün texniki vasitələrin tam komplektinə
- təsir amillərinin və mənbələrinin öyrənilməsi komplektinə

272. Elektromaqnit çirklənmə nədir?

- İonlaşdırıcı şüalarla çirklənmə
- Radionuklidlərlə çirklənmə
- Elektromaqnit xassələrinin modifikasiyası zamanı antropogen və ya fiziki çirklənmə
- Radioaktiv maddələrin parçalanması nəticəsində radionuklidlərlə baş verən çirklənmə
- Yer in qanıt sahəsində gedən fiziki proseslər nəticəsində yaranan çirklənmə, o cümlədən geoloji çirklənmə

273. Radiozondun uçuş hündürlüyü neçə km–ə kimidir?

- 50–100 km
- 30–50 km
- 40–50 km
- 30–40 km
- 40–70 km

274. Məhdudlaşdırıcı amillər qanununun müəllifi:

- J.B.Lamark
- V.Şelford
- Y.Libix
- E.Hekkel
- V.İ.Vernadski

275. Radiolokasiya neçə üsulla həyata keçirilir? Düzgün cavabı göstərin

- obyektin şüalandırılması və ondan əks olunan şüanın qəbulu; obyektin öz tərəfindən şüalandırdığı radiodalğaların qəbulu
- obyektin şüalandırılması və ondan əks olunan şüanın qəbulu; obyektin şüalandırılması və onun təkrar şüalandırdığı (retranslyasiya olunan) dalğaların qəbulu
- obyektin şüalandırılması, əks olunan şüanın qəbulu; obyektin şüalandırılması və təkrar şüalananan dalğaların qəbulu;obyektin şüalandırdığı radiodalğaların qəbulu
- obyektin şüalandırılması və onun təkrar şüalandırdığı (retranslyasiya olunan) dalğaların qəbulu; obyektin öz tərəfindən şüalandırdığı radiodalğaların qəbulu
- obyektin şüalandırılması və onun təkrar şüalandırdığı (retranslyasiya olunan) dalğaların qəbulu

276. Ağır metalların torpağa daxil olma intensivliyini təyin etmək üçün, qar nümunəsinin götürülməsi nə zaman aparılır?

- hər il payız aylarında
- hər il qışın sonunda
- hər il yay aylarında
- hər ayın əvvəlində
- hər il yaz aylarında

277. Suyun dinamikasının əsas parametrlərinin (axınların sürət və istiqamətini) ölçülməsi üçün hansı cihazlardan istifadə olunur?

- buzlaqları ölçən reykalər, buzlaqların aeroçəkilişi üçün cihazlar
- dalğaölçənlərdən
- utştok və mareoqraflardan
- elektrosolomerlər, oksimetrələr, pH–metrlər, fotoelektrik kolorimetrələr
- hərf çapedicisi fırlanğıc, axının, temperaturun avtomatik rəqəm ölçücüsü

278. Sənaye–energetik mənbələrin ətrafındakı torpaqlardan nümunələr nə zaman götürülür?

- ildə bir dəfə yazda qar əridikdən sonra
- hər il qışın sonunda və yazın əvvəlində
- hər ayın əvvəlində
- hər il payız aylarında
- hər il yay aylarında

279. Dərk etmə və idarəetmə məsələlərini eyni zamanda hansı sistem yerinə yetirir?
- Ekoloji proqnozlaşdırma
 - Ekoloji monitorinq
 - Ekoloji ekspertiza
 - Ekoloji qiymətləndirmə
 - Ekoloji audit
280. > 5–çirklənmə dərəcəsi şkalasından hansı torpaqlarda istifadə edilə bilər?
- güclü çirklənmiş
 - çirklənməmiş
 - orta çirklənmiş
 - bataqlıq ərazidə
 - zəif çirklənmiş
281. İcməli su çatışmazlığının birinci səbəbi:
- istixana effekti
 - qrunt sularının həcmnin azalması
 - torpaqların şoranlaşması
 - sututarların çirklənməsi
 - turş yağıntılar
282. Biomonitorinq hansı məsələlərin həlli üçün nəzərdə tutulmuşdur?
- heç biri
 - biotanın saxlanması üzrə fəaliyyətin informasiya təminatı; biotik parametrlər üzrə ətraf mühitin vəziyyətinin qiymətləndirilməsi və ekosistemin qruplarının tədqiqi üçün nəzərdə tutulmuşdur
 - biotanın saxlanması üzrə fəaliyyətin informasiya təminatı; biotada müxtəlif inqrediyentlərin tərkibinin tədqiqi
 - biotik parametrlər üzrə ətraf mühitin vəziyyətinin qiymətləndirilməsi; biotada müxtəlif inqrediyentlərin tərkibinin tədqiqi
 - biotanın saxlanması fəaliyyətinin informasiya təminatı; biotik parametrlərlə ətraf mühitin vəziyyətinin qiymətləndirilməsi; biotada inqrediyentlərin tərkibinin tədqiqi
283. Atmosfer azotunun tam dövretmə müddəti:
- 10^{11} il
 - 2000 il
 - 10^5 il
 - 300 il
 - 10^8 il
284. Növün ekoloji taxçası:
- müəyyən arealla müəyyənləşir
 - növün mövcudluğu üçün tələb olunan bütün amillərin kompleksidir

- mühit şəraitinin təsiri altında tezliklə dəyişə bilər
 - digər növün ekoloji taxçası ilə tam əvəz oluna bilər
 - növün mövcudluğu üçün tələb olunan abiotik amillər kompleksidir
285. Yer kürəsində ətraf mühətdə atmosfer havasının çirklənməsi neçə şəhərdə təyin edilir?
- 94
 - 299
 - 66
 - 250
 - 5
286. Xalq təsərrüfatı tərəfindən intensiv şəkildə mənimsənilən və deməli, antropogen təsirə məruz qalmış iri rayon hədudlarından informasiya daxil olan sistemin stansiyaları hesabına hansı monitorinq yerinə yetirilir?
- Regional monitorinq
 - Lokal monitorinq
 - Fiziki monitorinq
 - Qlobal monitorinq
 - Milli monitorinq
287. Arbitraj metod necə yerinə yetirilir?
- böyük dəqiqliklə uzun zaman müddəti üçün
 - böyük dəqiqliklə kiçik zaman müddəti üçün
 - təbii mühitin vəziyyətinin gündəlik qiymətləndirilməsi üçün
 - çirklənmə mənbələrinin operativ nəzarəti üçün
 - çirklənmə mənbələrinin qısamüddətli nəzarəti üçün
288. Sənaye şəhərlərində atmosfer havasının çirklənməsinin nəzarəti üçün müşahidə məntəqəsinin neçə növü nəzərdə tutulur?
- heç biri
 - 2
 - 1
 - 4
 - 3
289. Dərək edilmiş təbii və texnogen xarakterli obyektiv ekoloji qanunauyğunluqlar əsasında insan cəmiyyətinin praktiki məqsədlərə müvafiq olaraq, ekosferin tənzimlənməsi üzrə şüurlu fəaliyyət dedikdə nə nəzərdə tutulur?
- Ekoloji proqnozlaşdırma
 - Ekoloji idarəetmə
 - Ekoloji ekspertiza
 - Ekoloji qiymətləndirmə

- Ekoloji audit
290. Lidar nədir?
- havanın mütləq və ya nisbi rütubətinin ölçülməsi üçün istifadə olunan cihaz
 - küləyin sürətinin ölçülməsi üçün istifadə olunan cihaz
 - atmosfer təzyiqinin ölçülməsi üçün istifadə olunan cihaz
 - atmosferin spektrin optik diapazonunda lazer zondlanmasını həyata keçirmək üçün cihaz
 - nəm və quru termometrlərin temperaturunun müqayisəsini aparmaq üçün istifadə olunan cihaz
291. Buzlaqların müşahidəsi üçün hansı cihazlardan istifadə olunur?
- hərfləndirici fırlanğıc (HÇF), axının və temperaturun avtomatik rəqəm ölçücüsü (TARÖ)
 - lotlar və exolotlardan
 - buzlaqları ölçən reykalər, buzlaqların aeroçəkilişi üçün cihazlar
 - utştok və mareoqraflardan
 - elektrosolomerlər, oksimetrlər, pH–metrlər, fotoelektrik kolorimetrlər
292. II qrup dəniz stansiyaları nə üçün sahil rayonlarda və açıq dəniz ərzilərində yerləşdirilir?
- bu yerlərə çirkləndirici maddələr miqrasiya prosesi nəticəsində daxil olmur
 - bu yerlərə çirkləndirici maddələr miqrasiya prosesi nəticəsində daxil olur
 - bu yerlərə çirkləndirici maddələr qabarma prosesi nəticəsində daxil olur
 - bu yerlərə çirkləndirici maddələr sunami nəticəsində daxil olur
 - bu yerlərə çirkləndirici maddələr sunami prosesi nəticəsində daxil olmur
293. Kənd təsərrüfatı rayonlarının torpaqlarından nümunələr nə zaman götürülür?
- ildə iki dəfə–yayda, qarın əriməsindən sonra və vegrtasiya dövründən sonra
 - ildə iki dəfə–yazda, qarın əriməsindən sonra və vegrtasiya dövründən sonra
 - ildə iki dəfə–yazda, qarın əriməsindən əvvəl və vegrtasiya dövründən sonra
 - ildə bir dəfə–qışda
 - ildə bir dəfə–payızda
294. 1972–ci ildə hansı konfransda ilk dəfə olaraq “monitorinq” anlayışı işlədilmişdi?
- Lissabon konfransı
 - Stokholm konfransı
 - Cenevrə konfransı
 - Nyu–York konfransı
 - Baltikyanı ölkələr konfransı
295. Monitorinqlərin neçə çeşidi vardır?
- 5
 - 3

- 4
- 6
- 2

296. Həyatın təşkil səviyyəsinə görə ekologiyanın təsnifatı:

- insan ekologiyası, heyvan ekologiyası, bitki ekologiyası
- nəzəri, tətbiqi və ümumi ekologiya
- bitki, heyvan və mikroorqanizmlər ekologiyası
- sənaye ekologiyası, insan ekologiyası, populyasiya ekologiyası
- autekologiya, sinekologiya, populyasiya ekologiyası

297. Kommensalizm orqanizmlərin elə münasibətidir ki,

- biri digərinə zərər vermədən faydalanır
- bir növ digərinə təsir edir, əks təsir isə mümkün deyil
- eyni növün müxtəlif populyasiyalarının fərdləri arasında əlaqə olmur
- növlərdən biri digərinə təsir etmir
- növlər biri–birinə zərər verir

298. Meşə massivlərinin qırılması:

- quşların növ müxtəlifliyinin artmasına səbəb olur
- karbon qazının atmosferdə artmasına səbəb olur
- məməli heyvanların növ müxtəlifliyinin artmasına səbəb olur
- buxarlanmanın azalmasına səbəb olur
- oksigen rejiminin pozulmasına səbəb olur

299. Atmosferdəki oksigenin tam dövretmə müddəti:

- 2000 il
- 300 il
- 10^5 il
- 10^8 il
- 10^{11} il

300. Ətraf mühitin destabilliyinə aid edilən Mərkəzi Avropa mərkəzinə ... daxildir

- Qərbi və Mərkəzi Avropa
- Qərbi və Şərqi Avropa
- Mərkəzi və Şərqi Avropa, Rusiya
- Qərbi, Mərkəzi və Şərqi Avropa
- Şərqi Avropa